

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL 'Naš tisk' - Direktor: Rudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiskarna 'Slov. poročevalca' - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 5/11, telefon 23-522 do 23-528 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/11, telefon 23-522 do 23-525 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 - Poštni predal 29 - Tekoči račun Narodne banke 601-T-163 - Mesečna naročnina 200 din

Poročevalac DRUGA IZDAJA

ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

V skupnosti jugoslovanskih narodov bomo nadaljevali graditev socializma

Peti skupni seji obeh zborov Ljudske skupščine LR Slovenije je prisostvovala tudi delegacija iz novopriključenega koprškega okraja - Pozdravni govor predsednika okrajnega ljudskega odbora Koprja Franca Kraigera - Razširitev veljavnosti ustave, zakonov in drugih pravnih predpisov LRS na koprsko območje - Pomembne dopolnitve zakona o družbenem planu LR Slovenije za leto 1954

V sredo 27. oktobra sta se sestala republiški zbor in zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS na V. skupni redni seji, ki jo je vodil predsednik skupščine tov. Miha Marinko. Tovariš Marinko je predlagal dnevni red, ki je obsegal predlog zakona o razširitvi veljavnosti ustave zakonov in drugih pravnih predpisov Ljudske republike Slovenije na koprsko območje ter razpravo in sklepanje o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem planu LRS za leto 1954.

se borili skupno z nami za priključenje k Jugoslaviji, tako kot doslej, temveč kot na najnaprednejše elemente, ki so predstavljali jedro, iz katerega je treba začeti, da bi dosegli kot pravi tov. Tito tisto živno vez v nadaljnjem razvoju naših stikov s sosedno italijansko državo.

Srečni smo, da stopamo v družino jugoslovanskih narodov, v kateri imamo zagotovljeno bodočnost razvoja na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju. Kakor do sedaj, tako bomo tudi v bodoče, skupaj z jugoslovanskimi narodi gradili in utrjevali našo socialistično skupnost za boljše življenje delovnega ljudstva.

V imenu vsega prebivalstva okraja in novo priključenih vasi pozdravlja okrajni ljudski odbor Koper ljudsko skupščino LRS kot svejaka najvišjega predstavnika ter izraža brezmejno hvalostnost vsem jugoslovanskim narodom za pomoč, ki se nam jo dajali v vsej naši borbi za osvoboditev in priključenje k socialistični domovini.

Zaključne besede tov. Kraigera so ljudski poslanci pozdravili z navdušenim odobravanjem. Predsednik skupščine je nato pozval predsednika izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije tov. Borisa Kraigera, da bi podal obrazložitev omenjenega zakonskega predloga.

Za topel sprejem in prisrčno dobrodošlico, ki jo je izrekel v imenu skupščine Miha Marinko, se je zahvalil Franc Kraiger, ki je med drugim dejal:

Naš narod, ki že dolga stoletja živi ob obali tržaškega zaliva in ki je bil vedno izpostavljen težkemu pritišku tujcev, dobiča s podpisanim memorandumom o tržaškem vprašanju tudi formalno priznanje, da je na svojem slovenskem morju sam gospodar.

Potem, ko je omenil velike žrtev jugoslovanskih narodov za osvoboditev Slovenskega Primorja, Istre in Trsta in o

Iz govora Borisa Kraigera

Predsednik Izvršnega sveta tov. Boris Kraiger je uvodoma poudaril, da ob tej svečani priložnosti, ko skupščina zaseda prvič potem, ko stopa v vsačvo sporazum o priključenju oziroma razširitvi civilne uprave FLRJ na nove priključena ozemlja, sprejemamo zakon, s katerim uveljavljamo na tem novem področju vse naše republiške predpise. Pred dvema dnevnoma je Zvezna ljudska skupščina sprejela usrezen zakon, na osnovi katerega se na tem področju veljavni vsi zakoni FLRJ.

Tovariš Kraiger je dejal, da predstavlja rešitev tržaškega vprašanja za zagotovitve miru v tem delu Evrope, vprašanje normaliziranja odnosov med Jugoslavijo in Italijo ter drugimi sosednimi državami. Zaradi tega predstavlja tržaški sporazum za naše narode ogromen uspeh, ker pravzaprav zaključuje fazo težkega boja jugoslovanskih narodov za normaliziranje stanja na naših mejah. Lahko rečemo, je poudaril tov. Boris Kraiger, da pomeni pravzaprav tržaški sporazum piko v tej naši celotni zunanje-politični akciji in borbi za normaliziranje odnosov na naših mejah, ker ta sporazum odpira prvič po 35 letih možnost razvijanja mirnih in

Določila tržaškega sporazuma glede narodne manjšine ne predstavljajo za nas nobene nove obveznosti in ne predstavljajo ničesar, kar bi ta manjšina že dosedaj ne uživala na področju, ki je bilo dosedaj pod jugoslovansko vojno upravo. Ta sporazum glede tega vprašanja ne predvideva za Jugoslavijo nobenih novih obveznosti. Vendar pa jasno daje priznanje naši pravilni nacionalni politiki in daje s tem velike garancije za slovensko prebivalstvo, ki je ostalo po tem sporazumu v mejah današnje italijanske države. Zato si vsi želimo, je nadaljeval tov. Boris Kraiger, da bi naši ljudje odprano meje, ko bomo izvajali ta sporazum, uživali iste pravice in svobostine, kakor jih bo uživalo italijansko ljudstvo v mejah naše države. Ustvarjanje odnosov na tvoj osvojeni ter vodenje pravilne nacionalne politike na tem področju bo največji prispevek k temu, da bi tržaški sporazum le dosegel svoj cilj in postal resen začetek normaliziranja odnosov med sosednjimi državami, se pravi, začetek družbenega stanja na jugoslovansko-italijanski meji. Tržaški sporazum predstavlja za nas največji

uspeh prav v tem, ker je dosegel mednarodno priznanje naših pravic na tržaškem teritoriju in ker je dosegel, da se vprašanje sporazuma med Italijo in Jugoslavijo dejansko rešuje na bazi polne enakopravnosti med obema državama.

Ob koncu je tov. Kraiger dejal: »Za nas v zvezi s tem sporazumom ni predvsem važno teritorialno vprašanje, temveč je predvsem važno to, da teritorij, ki je že dosedaj dejansko bil sestavni del nove Jugoslavije, dokončno zaživi v mejah naše države in da bodo v bodoče na tem teritoriju lahko prav tako smelo in svobodno ter z velikimi in odločnimi koraki, kakor jih izvajamo v vsej Jugoslaviji, šli na pot izgradnje socializma. Da bi pa mogli iti na to dosledno pot izgradnje socializma, pa je nujno, da na tem teritoriju stopijo takoj v veljavo vsi zakoniti predpisi naše republike in zato je potrebno, da zakon, ki ga predlagamo ljudski skupščini v potrditev, skupščina sprejme kot nujen zakon.

Na dnevnem redu je bila nato razprava o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem planu Ljudske republike Slovenije za leto 1954. Obrazložitev omenjenega zakonskega predloga je podal dr. Marijan Brecej, ki je med drugim dejal, da predlog ne pomeni nobene bistvene spremembe v letošnjem družbenem planu marveč gre le za dopolnitev in predlag. postavkah, za dopolnitev lestvice, na osn. katere se določa prispevek okrajnih ljudskih odborov za kritje republiških potreb in pa določilo o načinu upravljanja naših investicijskih skladov. Tov. Brecej je obrazložil tudi predlog za zvišanje dotacije za gradnjo cest od 400 na 700 milijonov din ter še dve manjši spremembi (da so vsa kmetijska posestva, in ne samo državna, deležna znižanja amortilacije v višini 40%, in da se za vse sezonske delavce na vseh kmetijskih posevkih, ne samo na državnih, plačuje prečno število zavarovanj v višini 10%), ki pomenita le vskladitev določb naškega republiškega plana z

zveznim družbenim planom.

Tov. Brecej se je najdlje zadržal pri omenjeni lestvici, za katero je bilo predlagano, da se spremeni tako, da prične republika pobirati davek pri 15.000 din dohodka na prebivalca in da izpelje lestvico do 50.000 din s tem, da točno za vsakih tisoč din večjega dohodka določi ustrezen progressiven odstotek.

Med drugim je dejal, da lestvica zagotavlja tudi redno izvrševanje proračuna in redni dotok sredstev v oba investicijska sklada, presežek pa se bo stekal v okrajne sklade. To pomeni, da bodo okraj lahko vsaj večji del investicij opravljali sami.

V nadaljevanju razprave je govorila tov. Mara Dermastia o presežkih dohodkov na področju blagovnega prometa, o ukrepih za stabilizacijo trga, ki so bili že storjeni, kakor tudi o ukrepih, ki jih bo treba še storiti; ter tov. Tone Bole, ki je razpravljal o nesozrazmerju med realiziranim fizičnim in vrednostnim obsegom plana.

Skupščina je nato nadaljevala svoje delo ločeno na seji republiškega zbora in zbora proizvajalcev.

Na seji republiškega zbora so poleg omenjenega zakona o razširitvi veljavnosti ustave, zakonov in drugih pravnih predpisov LR Slovenije na koprsko območje, sprejeli tudi odlok o odpravi okrajnega sodišča v Koprju in o določitvi krajevnega območja okrajnega sodišča v Gorici in okrajnih sodišč v Koprju in Piranu. Nadalje so sklepali o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem planu LRS za leto 1954, razpravljali in sklepali o predlogu zakona o ustanovitvi visje gospodinske šole v Grobljah pri Domžalah, o predlogu odloka o volitvah zastopnikov univerzitetnih in fakulturnih sodelavcev ter študentov v organe univerze v Ljubljani in njenih fakultet, kakor tudi o številu članov, ki jih izvoli Ljudska skupščina LRS v univerzitetni svet in v fakultetne svete ter o predlogu odloka o ustanovitvi komisije pri svetu za prosveto in kulturo LRS za nastavitve, razrešitve in premetitve učnega osebja. Vse predlagane zakone, odloke in sklepe je republiški zbor soglasno sprejel.

Zbor proizvajalcev je poleg tega razpravljal še o ustanovitvi okrajnega gospodarskega sodišča v Koprju in o določitvi njegovega krajevnega območja, ki obsega okraje Gorico, Koper, Postojno, Sežano in Tolmin. V nadaljevanju svojega dela je zbor proizvajalcev sprejel in potrdil poročilo odbora za gospodarske organizacije zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS o potrditvi strokovnega združenja podjetij milinske industrije in mlinov LRS ter poročilo istega odbora o potrditvi dopolnitev k pravilom strokovnega združenja grafičnih podjetij LRS.

Ob koncu je tov. Kraiger dejal: »Za nas v zvezi s tem sporazumom ni predvsem važno teritorialno vprašanje, temveč je predvsem važno to, da teritorij, ki je že dosedaj dejansko bil sestavni del nove Jugoslavije, dokončno zaživi v mejah naše države in da bodo v bodoče na tem teritoriju lahko prav tako smelo in svobodno ter z velikimi in odločnimi koraki, kakor jih izvajamo v vsej Jugoslaviji, šli na pot izgradnje socializma. Da bi pa mogli iti na to dosledno pot izgradnje socializma, pa je nujno, da na tem teritoriju stopijo takoj v veljavo vsi zakoniti predpisi naše republike in zato je potrebno, da zakon, ki ga predlagamo ljudski skupščini v potrditev, skupščina sprejme kot nujen zakon.

Na dnevnem redu je bila nato razprava o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o družbenem planu Ljudske republike Slovenije za leto 1954. Obrazložitev omenjenega zakonskega predloga je podal dr. Marijan Brecej, ki je med drugim dejal, da predlog ne pomeni nobene bistvene spremembe v letošnjem družbenem planu marveč gre le za dopolnitev in predlag. postavkah, za dopolnitev lestvice, na osn. katere se določa prispevek okrajnih ljudskih odborov za kritje republiških potreb in pa določilo o načinu upravljanja naših investicijskih skladov. Tov. Brecej je obrazložil tudi predlog za zvišanje dotacije za gradnjo cest od 400 na 700 milijonov din ter še dve manjši spremembi (da so vsa kmetijska posestva, in ne samo državna, deležna znižanja amortilacije v višini 40%, in da se za vse sezonske delavce na vseh kmetijskih posevkih, ne samo na državnih, plačuje prečno število zavarovanj v višini 10%), ki pomenita le vskladitev določb naškega republiškega plana z

Delegacija koprškega okraja pri tovarišu Marinku

Protest slovenskih občin

proti samo italijanskim razglasom generala De Renzija

Trst, 28. okt. (Tanjug). Kakor poroča davi »Primorski dnevniki«, so predsedniki slovenskih občin Devin-Nabrežina, Zgonik, Repentabor in Dolina odklonili, da bi bilo na njihovom ozemlju nalepljeno besedilo razglasa italijanskega generala De Renzija samo v italijanskem jeziku, rekoč, da bodo razglas nalepili, ko bodo dobili tudi besedilo v slovenskem jeziku, ki ga govore skoraj vsi prebivalci teh štirih občin.

Razglas generala De Renzija je bil objavljen pred dvema dnevnoma v Trstu samo v italijanskem jeziku, kar je vzbudilo nezadovoljstvo slovenskega prebivalstva bivše cone A.

Da bi razložilo to mnenje tržaških Slovencev, je občinski svetovalec Trsta in podpredsednik Osvobodilne fronte dr. Jože Dekleva prišel v pisarno vojaškega

guvernerja De Renzija, njegov zastopnik pa je dejal, da bo generalu sporočil njegovo željo in obvestil Deklevo, kdaj bo lahko imel sestanek z njim.

Kakor poudarja »Primorski dnevniki«, objava deklaracije samo v italijanskem ni v skladu s 5. členom 2. priloge sporazuma o rešitvi tržaškega vprašanja, ki določa, da morajo biti vsa obvestila, razglasi in objave prevedeni v slovensčino.

Cetrti november, italijanski državni praznik, bodo v Trstu proslavili ob navzočnosti predsednika italijanske republike Luigija Einaudija in vseh članov italijanske vlade s predsednikom Seicbom. Proslave se bosta udeležila tudi predsednika obeh domov skupščine Gronchi in Merzagora.

ti zavirajo normalen razvoj trgovine.

Nadalje je tu tudi vprašanje izdajanja uvoznih in izvoznih dovoljenj, s čimer so doslej povzročali velike težave Jugoslaviji. Jugoslovanskim izvoznikom so odklanjali uvozna dovoljenja za določene vrste blaga, medtem ko so jih drugim izdajali. Španiji so izdali dovoljenje za uvoz 50.000 hl vina, sosednji Jugoslaviji pa je ZVU na vse moč goče načine ovirala in preprečevala uvoz vina.

Naša splošna želja je — poudarjajo v jugoslovanskih trgovskih krogih — da nova oblast v odnosu do Jugoslavije uvede vsaj enak postopek in merila, kot do drugih držav. Od tega, kako bo nova oblast rešila ta in še druga gospodarska vprašanja je odvisno, v koliko bo oživel promet in industrija in kako se bode razvijali gospodarski odnosi med dvema državama. Jugoslavija je željo po gospodarskem sodelovanju že večkrat poudarila. Sporazum pa je odprl možnosti razvoja dobrih odnosov in normalizacijo na vseh področjih. Realistične in optimistične izjave italijanskih državljanov pa vzbujajo upanje, da bo nastopilo novo obdobje tudi kar se tiče gospodarskega sodelovanja s FLRJ. S. Lenardič

Obnovitev pogonov za vrtno kulturno dobro

Beograd, 28. okt. (Tanjug). Po vesteh iz sekretariata za zunanje zadeve so se danes v Rimu nadaljevali razgovori med delegacijami Jugoslavije in Italije o vrnitvi kulturno - umetniških dobrin Jugoslaviji, ki jih imajo v Italiji še iz vojne. Razgovori o vrnitvi teh dobrin so bili pretrgani julija letos. Pobudo za nadaljevanje je dala italijanska vlada

novi britanski veleposlanik v Jugoslaviji bo 16. novembra odpotoval v Beograd. Gospod Roberts je bil doslej namestnik državnega podsekretarja v britanskem zunanem ministrstvu. Kot izvedenec za nemška vprašanja se je udeleževal vseh diplomatskih akcij svoje vlade, ki so bile v zvezi z nemškimi vprašanjem

Frank Roberts

Beograd, 28. okt. (Tanjug). Zvedelo se je, da bo delegacija jugoslovanskih novinarjev v kratkem obiskala Indijo in Burmo. Jugoslovanski novinarji bodo prebili v vsaki državi po 30 dni kot gosti vlad Indije in Burme.

Nad 20 milijard za socialno zavarovanje v Sloveniji

Proračun Zavoda za socialno zavarovanje LR Slovenije se bo prihodnje leto povečal za 2200 milijonov dinarjev

Ljubljana, 28. okt. Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS je na svoji današnji seji razpravljal o proračunu republiškega Zavoda za socialno zavarovanje za leto 1955. V primerjavi z lanskim se bo proračun za prihodnje leto povečal za 2 milijardi 200 milijonov din, tako da bo znašal nekaj nad 20 milijard. Povečanje izdatkov gre predvsem na račun porasta števila zavarovancev in zvišanja cen zdravstvenih storitev. Do konca leta 1954 bo doseglo povprečno število zavarovancev 324.524. Ker se glede na perspektivni razvoj gospodarske dejavnosti pričakuje večja za-

znašala 45%, zaradi česar se je zavedel znašel pred neizogibnim primanjkljajem.

Po pregledu proračuna, ki ga je predložil Zavod za socialno zavarovanje, je svet večji del razprave posvetil prav stopnji prispevkov. Po mnenju Sveta ne bi bilo pravilno in niti umestno, da bi v naši republiki zvišali prispevek, ker bi to postavlilo naša podjetja v neenakopraven položaj. Zvišanje prispevka tudi ne bi vzpodbudno vplivalo na gospodarske organizacije. Mnenje Sveta je, naj bi bila enotna stopnja prispevkov za vso državo, vse morebitne primanjkljaje pa naj bi izravnali iz posebnega zveznega sklada, ki ga naj bi za te namene čimprej ustanovili.

Razprava je potekala tudi

okrog delitve prispevka med republiškim zavodom in okrajnimi zavodi za socialno zavarovanje. Iz te razprave sta bili izluščeni dve mnenji: eno je zastopalo stališče, naj bi bil del prispevkov za okraje enak, medtem ko so drugi menili, naj bi bil ta del gibljiv, v skladu z okoliščinami in posameznih okrajih. Ti dve varianti je Svet sklenil predložiti v razpravo skupščini Zavoda za socialno zavarovanje, ki naj ju smatra kot važen problem in o čemer naj tudi odloča.

Ker v predlogu proračuna ni bilo postavke za kritje stroškov službe za posredovanje dela, je Svet sklenil, da bo opozoril ljudske odbore, naj za prihodnje leto upoštevajo v svojih proračunih tudi izdatke za posredovanje dela. Sklenil je tudi priporočiti Zavodu za socialno da bi zavarovanci samostojnih (Nadaljevanje na 2 strani)

VREME Vremenska napoved za petek: Lepo vreme z zmerno oblačnostjo. Zjutraj in deloma dopoldne v nižini megla. Temperatura ponoči med 2 in 6, na Primorskem okoli 10, podnevi med 12 in 17 stopinj Celzija.

DELO IV. SKUPŠČINE STALNE KONFERENCE MEST JUGOSLAVIJE V SKOPLJU

Izmenjava mnenj in izkušenj o razvoju komun

SKOPLJE, 28. okt. (Po telefonu od posebnega dopisnika). Slovenski otvoritvi IV. skupščine Stalne konference mest, ki se je začela včeraj, so poleg 605 delegatov prisostvovali predsednik Sobranja LR Makedonije LAZAR KOLISEVSKI, predsednik gospodarskega odbora zveznega zbora ljudske skupščine MILENTIJE POROVIČ, predsednik izvršnega sveta LR Makedonije DRAGO ARSOV, zastopniki zveznih in republiških organov državne uprave, nad 100 strokovnjakov in mnogi drugi.

Včeraj popoldne in danes so delegati v treh skupinah obravnavali prvo točko dnevnega reda — razvoj krajevnih skupnosti v smeri komun. Istrni pa bo plenarno zasedanje, na katerem bodo skupine dale svoja poročila.

Tipiziranje ni mogoče
V prvi skupini ki je razpravljala o problematiki velikih mest, so se zbrali predstavniki tistih mest, ki imajo nad 40.000 prebivalcev. Teh je v Jugoslaviji okoli 30.

Predstavniki vseh teh mest so bili mnenja, da je lahko samo mesto kot celota komun, ki naj se vključijo v okrajno skupnost komun in da za formiranje več komun na področju mest samih ni niti razlogov, niti potrebe, da se torej mesta ne morejo razbijati, da pa je stvar mestne komunne same, ali bo organizirala na svojem področju še druge organe — občine ali mestne svete. Tako stališče so zastopali predstavniki Beograda, Zagreba, Reke, Niša, Sarajeva, Skoplja, Maribora, Subotice in Osijeka. Drugačno stališče je zastopal predsednik MLO Ljubljana dr. Emilijan Dermastija. Po njegovem izjavljanju bi dosedanje področje MLO in del njegove okoličnice, ki doslej ni bila v okviru mestnega ljudskega odbora, razdelili na več komun (kot n. pr. Vič z okolico, Rakovnik z okolico, Šiška, obliži ceater, Moste itd.), s tem da se vse te komun vključijo v okrajno skupnost z enakimi pristojnostmi kot komun na področju ostalega okraja okoličnice.

Drugo vprašanje je bilo, ali naj se na področju mest — komun ustanavljajo nižji organi — občine ali ne in kakšen naj bi bil odnos teh organov do mestne komun in tudi do okrajne skupnosti. Razen Beograda, Zagreba, Niša in Subotice, vsaj kot je pokazala razprava, doslej teh občin niso imeli, razen obrobnih, n. pr. v Sarajevu ali v Ljubljani. Za uvedbo občin so se zavzemali predstavniki Skoplja in Sarajeva, za ohranitev pa predstavniki vseh mest, ki so občine imela že doslej, medtem ko je delegat Reke bil mnenja, da na področju mesta ni čutili potrebe po ustanovitvi občin. Predsednik Maribora Miloš Ledinek se je izjavil proti ustanavljanju občin na področju mariborske komunne, zavezal pa se je za večjo pristojnost krajevnih svetov.

Nadaljnje vprašanje, o katerem so razpravljali skoraj vsi delegati, je zadrževanje mesta s širšo okoličnico. Lahko zapisemo, da so se za vsi govorniki in povezovalci to vprašanje z združevanjem mest z okoljskimi okraji v okrajno skupnost komun. Predstavniki Zagreba, Beograda, Subotice, Osijeka in Niša so imeli mnenja, da je treba na teh novo priključena področja mesta ustanoviti večje občine, katerim je treba dati večje pristojnosti.

Glede pristojnosti mest — komun je treba omeniti, da so se vsi delegati zavzemali za širše pristojnosti komun. Na kratko bi lahko rekli, da ni zadnji mestna komunna vse družbeno-ekonomske, okrajna skupnost pa upravno-politične funkcije.

V tej komisiji so razpravljali tudi o tem, ali naj imajo mestne komunne zborni protizvajalci. Ne. Delegati mest so bili mnenja, da ti organi niso potrebni, zlasti ne zaradi tega, ker so v predložitvi mestni svetovi v mestnih zbornih zastopani predvsem proizvajalci.

Razprava v komisiji srednjih mest
Največ delegatov je sodelovalo v delu druge skupine —

DEVIZNI TEČAJI
Na deviznem obračunskem mestu v Ljubljani so bili 27. okt. zaključki po naslednjih tečajih: Ameriški dolar 1.118.— (1.115.02, 1.126.76, 275.57); angl. funt 3.185.— (3.175.55, 3.180.13, 278.59); nemška marka 29.300.— (29.291.95, 28.312.70, 296.39); belgijski frank 2.519.27 (2.510.27, 2.518.38); franc. frank 395.— (392.—, 393.50, 254.10); klir. švic. frank 20.693.— (20.576.95, 20.681.15, 221.45); italijanska lira 197.— (194.55, 195.49, 397.27); Lit. STG 197.— (193.50, 196.25, 395.25); holandski forint 23.519.— (23.497.22, 23.623.69, 199.23); šved. krona — (16.848.76, 16.848.76, 159.54); egipt. funt 2.110.— (2.106.—, 2.108.42, 144.75); obr. dolar Avstrija 1.000.— (995.40, 1.026.—, 242.—); obr. dolar Danska 812.29 (817.29, 172.43); obr. dolar Finska 690.— (681.—, 689.—, 120.—); obr. dolar Grčija 775.— (772.—, 772.15, 157.39); obr. dolar Turčija 669.— (665.59, 677.65, 122.53); obr. dolar Izrael 676.— (667.86, 674.17, 124.72); obr. dolar Brazilija — (688.50, 688.50, 129.50).

IZREBANE ŠTEVILKA HRANILNIH KNJIŽIC
Dne 28. oktobra je bila izrebanost številka hranilne knjižice 202.146.

Do včeraj so bile izrebane naslednje številke hranilnih knjižic: 223.378, 222.471, 221.950, 7993, 220.956, 5203, 223.564, 199.723, 217.729, 223.861, 223.908.
Mestna hranilnica Ljubljanska.

Mariborske trgovine z živili so znižale cene
Maribor, 28. okt. Pred dnevi smo poročali, da so mariborska podjetja na zadnjem posvetovalnem sklenila, da bodo izkoristila vse svoje notranje rezerve za znižanje cen. Prva so urednica objavila mariborska trgovska podjetja z živili. V poslovalnicah »Hrane« in »Grude« so znatno znižali cene riža, marmelade, kave, mila, slanin in raznih dišav. Tako znaša sama pri »Grudi« skupno znižanje okoli 700.000 din, pri »Hrani« pa nad 600.000 din. Tudi v trgovskem podjetju »Brazda« so nam povedali, da bodo njihove poslovavnice uporabne vse presežke, ki jih bo pokazal tromesečni obračun, za znižanje cen. To znižanje bo veljalo za vse sedanje zaloge trgovskih poslovavnice, pa tudi za novo blago so predvideli realnejše kalkulacije,

zračjska rešitev sploh more biti korak naprej, ali s tem prispevamo k dviganju proizvodnih sil? Mislim, da s samim organizacijskim urejanjem ne moremo doseči dviganja proizvodnih sil, točno pa je, da z določenim stanjem lahko pospešujemo ta razvoj.« Kritiziral je nekatere probleme komun s stališča, ali bodo komun bogate ali siromašne.

Zatem je tov. Gerškovič prešel na nekatera konkretna vprašanja iz razprave. Glede planiranja v komunah je v glavnem podpiral predlog mesta Kranja, naj ima komunna svoj plan, okrajni plan pa naj bi vseboval vse tiste instrumente, s katerimi bi zagotovili izvrševanje plana federacije.

Tov. Gerškovič pa se ni strinjal s stališčem Kranja o krajevnih svetih. Mneni, da krajevni sveti ne morejo reševati vprašanj, ki se bodo pojavljala v posameznih krajih. Po njegovem mnenju n. pr. komun Jesenice ne bo mogla sama reševati problemov turističnih krajev, kot je Kranjska gora. Naseljenj, ki je Kranjska gora, ne bi smeli odvzemati možnosti samostojnega razvoja. Glede zborov proizvajalcev v komunah pa je bil mnenja, da je za to potrebna enotna rešitev.

Po njegovem mnenju tudi ne bi bilo prav, če bi pristojnosti

komun reševali s statuti, kajti to bi nujno pripeljalo do neenotnega jugoslovenskega pravnega sistema, ker bi imeli ponekod komunne, druge pa bi delovali dosedanja okraji in občine. Zato bo treba po njegovem mnenju to vprašanje administrativno urediti.

Za njim so govorili še drugi delegati, ki so poudarjali predvsem specifičnost posameznih krajev. Prav tako so bili mnenja, da je danes pri nas zelo veliko raznoterosti glede pravnih predpisov in da bi s statuti komun ne ustvarili večje neenotnosti pravnega sistema, kot je že sedaj.

Zelo zanimivo je, da so delegati iz krajev, ki leže na mejah tveha republik, bili mnenja, da bo nujno potrebno pri formiranju komun prenehati nekatere meje. Tako imajo n. pr. nekateri vasi v sedanjem vukovarskem okraju do Vukovarca 37 kilometrov, do mesta Sida, ki leži v drugi republici, pa le 7 kilometrov. Popolnoma razumljivo je, da te vasi ekonomsko, kulturno in zdravstveno teže k Sidi. Podoben primer je tudi pri Slavonkem Brodu.

Kako je z ustanavljanjem komun v gospodarsko nerazvitih mestih?
Tretja skupina je obravnavala probleme formiranja komun v ne-

razvitih krajih in mestih. Tu se je razprava močno raztikovala od razprav v prvi in drugi skupini. Predvsem je bilo razpravljano vse razprave, da niso vsi delegati enotnega mišljenja, ali so sploh dane možnosti za formiranje komun v nerazvitih področjih. Delegat iz Bileče je na pr. zagovarjal stališče, da se formirajo komunne povesod in z enakimi pravilnicami oziroma z enakimi pristojnostmi v prizadovolnosti za svoj razvoj, čeprav bi imeli življenjski standard med komunami različen. Delegat iz Tuzle pa je poudaril v svoji razpravi problem šele porajajočih se središč, ki nastajajo v naglem gospodarskem razvoju. Vnes je težko presoditi, kje naj bi bila v Bosni in Hercegovini komunna, oziroma kje naj ne bi bila. Zaradi gospodarskega razvoja se namreč menja podoba mnogih pokrajin, nastajajo prometna nova družbena in gospodarska središča.

Delegat iz Bosanske Dubice je izrazil pomisleke glede oblikovanja komun v zaostalih krajih. Menil je, da bi bilo bolje poprej dati določene gospodarske investicije, ki bi združevale tudi določene gospodarske dejavnosti, iz katerih bi nastal družbeni proces, ki bi se naprej razvil iz lastnih sil.

Zelo veliko so razpravljali delegati o pomanjkanju kadrov za bodoče občine komun. To ni prava stvar za razvita mesta in kraje, medtem ko je za nerazvite tolikšna, če bi lahko začeli z ustanavljanjem komun.

O mislih in ugotovitvah vseh treh komisij bo razpravljala jutri skupščina na svojem plenarnem zasedanju. Franc Drenovec

Predsednik Ljudske skupščine Miha Martinko izroča dr. Ferdu Kozaku odlikovanje

Dr. Ferdo Kozak šestdesetletnik

Včeraj, 28. oktobra, je prejel šestdeset let, kar se je v obrtniški rodbini v Ljubljani rodil znani slovenski pisatelj, javni in politični delavec dr. Ferdo Kozak. Ljudsko šolo in gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, kjer je 1917. leta maturiral. Se pred koncem svojih srednješolskih študij je 1912 obiskal Pariz, naslednje leto pa prepotoval Dalmacijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino, Srbijo, Hrvaško in Albanijo. Po vrnitvi je bil nekaj časa urednik »Glasa Jug« in aktivno sodeloval v mladinski revolucionarni organizaciji »Preporod«. Leta 1915 je bil vpoklican in se je udeležil bojev na različnih frontah.

Po vojni je sodeloval v uredništvu »Slovenskega naroda«, bil tajnik slovenskega gledališča, odšel nato v Prago, kjer je bil vpoklican in se je udeležil bojev na različnih frontah. Po vojni je sodeloval v uredništvu »Slovenskega naroda«, bil tajnik slovenskega gledališča, odšel nato v Prago, kjer je bil vpoklican in se je udeležil bojev na različnih frontah. Po vojni je sodeloval v uredništvu »Slovenskega naroda«, bil tajnik slovenskega gledališča, odšel nato v Prago, kjer je bil vpoklican in se je udeležil bojev na različnih frontah.

Leta 1933 je del napredne slovenske inteligence ustanovil revijo »Sodobnost«, ki je kmalu postala najpomembnejša slovenska revija in glasnik slovenskih revolucionarnih teženj. Med ustanovitelj in uredniki te revije je bil tudi dr. Ferdo Kozak, ki je kasneje do njenega konca v letu 1941 ostal njen edini urednik. »Sodobnost« je svojo nalogo v celoti izpolnila. Zadnja leta je bila praznovana legalno glasilo slovenske Komunistične partije in je kot taka prispievala ogromen delež k razvoju revolucionarne misli med Slovenci. Njeni sodelavci so bili med drugimi Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Boris Zihnerl, Jože Vilfan, v njej se je po dolgem molku oglasil Prežihov Voranc, vanjo sta pisala Miško Kranjec in Ciril Kosmač ter vsa druga napredna publicista in pisateljevi. Urednik dr. Kozak je v reviji objavil številne članke.

Po razpadu Jugoslavije se je takoj priključil osvobodilnemu boju in je bil med udeleženci zgodovinskega ustanovnega sestanka Osvobodilne fronte dne 27. aprila 1941. Bil je član kulturnega plenuma OF in uredil »Zbornik 1942«. V začetku 1942 je bil aretiran in odpeljan v konfinacijo. Novembra 1943 se je prebil na osvobodeno ozemlje v Italijo, bil nato v Bariju kot član jugoslovenske misije, vodil tam med našimi ljudmi kulturno delo, bil urednik lista »Domovina« in se nospred 1945. leta vrnil v domovino na osvobodeno ozemlje. Tukaj je bil načelnik oddelka za prosveto pri Predsedstvu SNOS. 1. maja pa je bil v prvi slovenski vladi postavljen za ministra prosvete. Pozneje je bil delj časa predsednik Ljudske skupščine LRS, zdaj pa je njen podpredsednik.

Po osvoboditvi se je udeleževal tudi kot urednik in pisatelj. Od 1949 je uredjal revijo »Novi svet«, nato »Nasodobnost«, katero ureja zdaj skupaj z Borisom Zihnerlom. V pripravi ima obširno zbirko svojih novel, ki bo izšla pri Državni založbi.

Za njegovo pomembno udeleževanje kot politični in kulturni delavec je predsednik republike odlikoval z Redom dela prve stopnje. Zasluženje odlikovanje mu je v sredo, 27. t. m. izročil predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Martinko.

Uredništvo Slovenskega poročevalca se z iskrenimi čestitkami pridružuje jubilejnim priložnostim, političnim in kulturnim sodelovanjem in vseh slovenski javnosti.

Nad 20 milijard za socialno zavarovanje v Sloveniji

(Nadaljevanje s 1. strani)

sveteno stanje še ne dovoljuje domače oskrbe, pa so potrebni nege pod zdravniškim nadzorom. Pridobitev takega zdravstvenega zaveda bi pomenila tudi veliko razbremenitev posteljnega fonda v naših bolnišnicah. Razen tega in še drugih predlogov je bil sprejet tudi ta, da bi bilo nujno znižati cene zdravil. Sklenjeno je bilo, da bo sekretariat Sveta za zdravstvo to proučil, ker so dani vsi pogoji za znižanje cen zdravil.

Pogodnje je Svet razpravjal o proračunu invalidske uprave LRS za leto 1953. Po predlogu bi znašal proračun za prihodnje leto 1.315.131.000 din, kar je v primerjavi s lanskim proračunom 136.385.000 din več. Predlog proračuna obsega vse vrste izdatke invalidske uprave, ki ga uživajo invalidski upravičenci na podlagi zvezne invalidske zakonodaje. Posamezni izdatki so predvsem namenjeni za izplačevanje invalidskih prejem-

kov, za zdravstveno varstvo in ortopediranje invalidskih upravičencev. V letošnjem predlogu proračuna je nova postavka za krije potrebe rehabilitacije invalidov. Pripravlja se namreč zvezni zakon o rehabilitaciji invalidskih oseb, ki bo službo rehabilitacije in prekvilifikacije postavil na trdne temelje načrtnega dela in omogočil invalidom materialno pomoč v času njihove prekvilifikacije vse do zaposlitve. S priključitvijo STO bodo vključeni med invalidne upravičence Slovenije tudi invalidi s tega področja. Uživalec invalidnin priključnega ozemlja bodo začasno ohranili vse invalidske prejemke, ki so jih prejeli doslej s specialnimi dodatki vred.

Svet je predlog proračuna odobrila in sklenil priporočiti vsem okrajnim invalidskim upravam, naj izboljšajo svoje poslovanje in čimprej uredijo še nerešene probleme ter izvršujejo revizijo upravičencev invalidnin sistematično, ne pa kampanjsko.

Velika železniška nesreča pri Hrastniku

Hrastnik, 28. okt. Danes okoli 3. ure zjutraj je pri vlakovanju št. 3 v bližini Hrastnika pripetila huda železniška nesreča. Tovorni vlak št. 940 je dolgo časa čakal na dovoljenje za prevoz skozi hrastniško postajo proti Trbovnici. V tem času je privozil iz Zidanega mosta osebni vlak št. 532, ki je odpeljal iz Celja ob 1.15 uri po polnoči proti Ljubljani. Lokomotiva osebnega vlaka se je zarila v zadnje vagonne tovornega vlaka. Pri tem je izgubil življenje zavirac tovornega vlaka Veljko Berčič iz Ljubljane. V osebnem vlaku je bilo nekaj potnikov laže ranjenih in jim je prvo pomoč nudil železniški zdravnik iz Zidanega mosta. Železničarji iz Hrastnika in Zidanega mosta so takoj priskočili na pomoč, iz Ljubljane pa je prišel pomožni vlak, tako da so dopolnile očistili in tir in je ob 11. uri že vozil prvi vlak mimo mesta nesreče. Do tistega časa so morali potniki prestopati.

Zaradi te nesreče, ki jo je po nepopolnih podatkih zakrivil prometnik v Hrastniku (ki je to noch prvič opravljal službo na hrastniški postaji in je nadomestoval drugega, ki je šel na dopust), je nastala na tej progri prečunja vlakovna zamuda. Najobčutnejšo zamudo je imel jutrarnji brzovlak iz Ljubljane proti Mariboru, ki je prispel na celjsko železniško postajo z okoli triurno zamudo. Zamude so imeli tudi ostali potniški vlaki. Predvsem v dopoldanskih urah. Odgovorni organi se raziskujejo vzrok nesreče, ki je povzročila tudi veliko materialno škodo. M. B.

Makedonski študenti na obisku v Kopru
Koper, 28. okt. Študenti visoke pedagogske šole iz Skoplja, ki so na krožnem potovanju po Jugoslaviji, so bili na obisku tudi v koprskem okraju. Goste so priporočili člani Društva profesorjev in učiteljev ter gimnazijci in učiteljski študenti. Makedonski študente so si v koprskem okraju ogledali več šol, v Kopru pa knjižnico, muzej, gledališče, radio in druge kulturne ustanove in spomenike. Študentje so se najbolj zanimali za prve primere slovenskih knjig v okraju. V muzeju pa za arheološka izkopavanja v koprskem okraju.

Novomeška trgovska podjetja: Cene je dvignila industrija in konkurenca

Kake akcije za znižanje cen do sedaj v Novem mestu še ni bilo, pač pa je objavljanje cen v radiu potrožilo, da so se cene največje dvignile, kar opravičuje kolektivisti s tem, češ, saj je radio poročal, da so cene največje drugod take in take. Ko smo se obrnili na okrajno trgovsko zbornico v Novem mestu in na nekatera trgovska podjetja, kabo gledajo na znižanje cen v drugih krajih, zlasti na Hrvaškem in če lahko kaj takega pričakujemo tudi pri nas, so nam pojasnili:

Cene industrijskim izdelkom v trgovini lahko znižuje samo tisti, ki jih je poprej prevzelo dvignilo. Tega pa novomeška trgovska podjetja niso storila, saj statistični pregled kaže, da je povprečna marža trgovskih podjetij letos še nižja kot prejšnja leta, režija pa ni nič manjša. Zato o kakom znižovanju cen industrijskim predmetom ne more biti govora, razen, če hoče katero podjetje poslovati s čisto izgubo. Navajajo še, da je vzrok podražitve izključno na industriji. Tako so nekateri izdelki tekinste stroke (n. pr. flanela) podražili od lani skoraj za 100% in se po tej ceni njih podjetja ne morejo dobiti v želeni količini.

Sicer pa je največja zmeda kar se tiče cen v novomeškem okraju pri odkupu kmetijskih pridelkov. Okrajno zadržno podjetje za odkup se bori na terenu s konkurenco iz drugih okrajev in ponavadi vedno vleče »kratko«. Lansko leto je podjetje začelo z organiziranim odkupom jajc po vsem

okraju. Ko so jih oni plačali po 8 din komad, je konkurenčno podjetje »Posavje« iz Krškega dvignilo ceno na devet. Potem je šla ta licitacija vse do 15 din za komad, ko je novomeška podjetja končno odnehalo z odkupom. Nato sta se s cenami nabijala v okraju »Posavje« iz Krškega in neko podjetje iz Maribora in materiala ceno celo na 20 in 21 din za komad. Podobno je pri drugih predmetih. Novomeško odkupno podjetje je sklenilo pogodbo s posameznimi kmetijskimi zadrugami za krompir po ceni okoli 8,50 din za kg. Na podlagi te pogodbe je podjetje sklenilo pogodbo tudi s posameznimi potrošniki in drugih republikah. Krompirja je letos sicer dovozil, težje pa je z vagoni za prevoz krompirja. Ko je podjetje ravno pričelo odkup krompirja po določeni ceni, so se pojavili pri zadrugah v novomeškem okraju (Mokronog, Velik. Loka in drugod) zastopniki »Posavja« in ponudili za krompir dinar več, to je okoli 9,50 din za kg. Novomeško podjetje sedaj ni v stanju, da izpolni svoje obvezne do potrošnikov v drugih republikah, med katerimi so tudi vojne pošle, in ker so njihove konkurenčne, naj ne bi bil krompir dražji pri kmetu kot 8 din za kg in so zato kmetje krompir spravili in kleti, obstoja nevarnost, da potrošniki, ki so računali na to dobavo, sploh ne bodo dobili krompirja pred zimo. Kup nimih brzojav, ki jih ima novomeško podjetje, pričča, kako težko pričakujemo pošilke krompirja. Če bi znižale procto for-

od srede na četrtek

Glavilo Saragatove socialno-demokratske stranke «Giustizia» je v vodstvu zelo razumno stališče glede politike, ki bi jo morala italijanska vlada v bodoče voditi v Trstu. List poudarja, da vlada predosem ne bi smela pozabiti, da je Trst mesto z močnimi avtonomističnimi tradicijami in bi morala biti zato tudi državna uprava v Trstu drugačna kot na primer v južnih predelih italijanske republike, kjer ni narodnih manjšin. Bila bi napaka, če bi v Trstu uvedli enak birokratski sistem. Ne smejo se pomajati napake iz preteklosti. Predosem pa se po sodbi socialnodemokratskega lista ne bi smeli na političnem pozorišču pojavljati ljudje iz preteklosti. V Trstu ne sme biti prostora za nacionalizem, ki bi lahko samo zaostril mednarodne odnose in zastрил vse, kar je bilo storožje pozitivnega s sporazumom sklenjenem v Londonu. Predosem zanimivo pa je zaključek članka, kjer je rečeno, da je nacionalne interese mogoče braniti le tako, da se meja spremeni v dejansko mejo sporazuma med dvema državama ter da italijanska uprava upošteva člen 116 ustave, s katerim je predvidena avtonomija za Julijsko krajino.

Socialno-demokratska stranka, je stranka vladne koalicije, zato je toliko važnejše stališče, ki ga je zavzela v tem vprašanju in upati je, da se tudi stališča ostalih strank vladne koalicije ne razlikujejo od socialnodemokratskega, ali pa da ga bodo ostale stranke vsaj upoštevale. Hkrati pa je ta članek zelo pomemben tudi za tržaške socialne demokrate, ki so se v preteklosti le preveč podrejali nacionalistični in iredentistični politiki ostalih desnih italijanskih strank v Trstu. Če bi se tržaški socialni demokrati ravnali po idejah, vsebovanih v tem članku, potem bi lahko v Trstu odigrali pomembno vlogo pomirjenja, ki je brez dvoma predpogoj za uspešno izvajanje tržaškega sporazuma.

Z govorom po pekinškem radiju je Nehru končal svoj obisk na Kitajskem. Čeprav v tem govoru ni povedal ničesar posebno novega, je vendar iz nje mogoče razbrati, da je v Pekingu našel razumevanje za svojo politiko mirnega sožitja med državami z različnimi družabnimi sistemi. Nehru je v svojem zaključnem pekinškem govoru dejal, da Indija in Kitajska danes sodelujeta v mnogih vprašanjih, čeprav so problemi v gotovi meri različni in tudi način njihovega reševanja ni enak. Med razgovori v Pekingu niso bili sklenjeni nobeni posebni sporazumi, vendar pa zato pomen Nehrujevega obiska ni nič manjši, kajti Nehru tudi ni imel v načrtu sklepanja kakih sporazumov, temveč samo zblizanje med dvema velikima azijskima državama in proučitev možnosti razširitve sodelovanja med miroljubnimi azijskimi državami, kar naj bi bil hkrati tudi odgovor na Manilski pakt in ameriško politiko v Aziji. V glavnem sta se o načelih te politike Nehru in Ču En Lai sporazumela že, ko se je Ču En Lai način njihovega reševanja ni isti.

Kaže, da se bo po Nehrujevem obisku v Pekingu ideja o mirnem sožitju med azijskimi državami samo še bolj utrdila in razširila. V svojem pekinškem govoru je Nehru med drugim dejal: »Potujoč po raznih deželah smo sedaj prišli v isto, važno zgodovinsko fazo, ko lahko mislimo in delamo kot svobodni in suvereni narodi. Vendar je to samo del naše poti. Iči moramo dalje, dokler vsakemu pripadniku našega številnega prebivalstva ne zagotovimo visokega nivoja blaginje in sreče. Na ta način bosta naši državi lahko sodelovali pri istem velikem podvigu in prebrinili tem, da se lahko vsaka nauči od druge.« Glavna stvar med obema narodoma pa je strpnost in prijateljsko razpoloženje.

Sodelovanje socialistov v francoski vladi kaže, da je sedaj že skoro gotova stvar, čeprav je vodstvo stranke sklenilo za 10. in 11. novembra izdati kongres stranke, ki naj bi se izrazil glede londonskih in pariških sporazumov ter v primeru pozitivnega stališča dokončno odločil o sprejemu ponudbe Mendès-Francea. Po različnih ostalih vprašanjih, zaradi katerega socialisti odlašajo z dokončnim odgovorom. Glavna vprašanja, o katerih sta v sredo razpravljala Mendès-France in generalni sekretar socialistične stranke Guy Mollet pa so bile podobnosti o vladnem gospodarstvu, finančnem in socialnem programu. Kakor se je izvedelo, je Guy Mollet vztrajal na zvišanju začetnih minimalnih plač in nekaterih drugih vprašanj, ki se tičejo razlik med plačami delavcev v različnih pokrajinah ter na tem, da bi posredna davka na predmete široke potrošnje oblikovali v davke finančnih in industrijskih družb. Govorice o tem, da bi socialisti odlašali udeležbo v vladi zaradi tega, ker naj bi bilo število ponudbenih resorsov premajhno z ozirom na moč stranke v skupščini in ti resori pre malo pomembni, kaže da so bile brez prave osnove, ker generalni sekretar stranke tega vprašanja v razgovoru z Mendès-Franceom sploh ni našel.

Za sedaj nezaželeni razgovori

Napovedi o negativnem odgovoru na sovjetsko noto kažejo, da so zahodne države sedaj usmerile svoje napore k čimprejšnji ratifikaciji londonskih in pariških sporazumov

London, 28. oktobra. (Tanjug). Vlade Velike Britanije, ZDA in Francije bodo zavrnile predlog Sovjetske zveze v zadnji sovjetski noti za sklicanje četverne konference ministrov za zunanje zadeve, ki naj bi bila novembra letos. Kakor se je zvedelo od pristojnih britanskih krogov, se bodo strokovnjaki treh zahodnih sil zbrali prihodnji teden v Londonu, da bodo izdelali načrt skupnega odgovora Sovjetski zvezi.

Domneva, da zahodne sile ne bodo privolile na predlog Molotova, naj bi začeli razgovore o Nemčiji, temelji na izjavah Churchilla in Eisenhowerja. Britanski predsednik je dejal v ponedeljek v Spodnjem domu, da še ni prišel čas za četverno konferenco. Enako se je izrazil včeraj tudi ameriški predsednik Eisenhower na tiskovni konferenci.

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE Soglasje v političnem odboru

New York, 28. okt. Politični komite Generalne skupščine je v sredo pozno zvečer soglasno in z velikim odobravanjem sprejel resolucije petih držav — ZSSR, ZDA, Velike Britanije, Francije in Kanade, ki zahteva naj se tajni razgovori o razorožitvi nadaljujejo. Indija je umaknila svoj predlog naj Generalna skupščina razpravlja o sklenitvi premirja v oboroževanju, dokler ne bo podpisana konvencija o razorožitvi, nakar je tudi indijski delegat podprl predlog petih držav, s pripombo naj o prejšnjem indijskem predlogu razpravlja komisija OZN za razorožitev. Tudi za ta predlog so glasovale vse delegacije razen kuomintanške.

Solidarnost kolonialnih držav

NEW YORK, 28. okt. (AP). — Južnoafriški delegat v posebnem političnem odboru Generalne skupščine je včeraj sporočil, da se bo vzdržal glasovanja o predlogu, naj bi njegova država začela razgovore z Indijo in Pakistanom o njunih nacionalnih manjšinah v Južnoafriški uniji. Države Latinske Amerike so namreč vložile v političnem odboru resolucijo, s katero predlagajo, naj bi ti dve državi s pogajani rešili svoj devetletni spor o ravnem vprašanju. Indijski delegat Jung je izjavil, da bo podrobneje proučil ta predlog in je zahteval, naj bi glasovanje odložili do četrta. Francija, Nova Zelandija, Avstralija, Velika Britanija in Nizozemska so podprle južnoafriško stališče, da spada ta zadeva v pristojnost zakonodajne Južnoafriške unije in da Zdrženji narodi niso pristojni za razpravljanje o tem. Komisije Peko Ivačić.

Dejstvo, da Churchill na kongresu Konservativne stranke v Blackpoolu ni povedal, kdaj se namerava umakniti iz javnega življenja, je v Veliki Britaniji prav te dni povod za mnoge karikature in dovtipe o vztrajnosti osemdesetletnega ministrskega predsednika. — Znani karikaturist Low je narisal zgornjo karikaturu z naslednjim pojasnilom: — leta 1984 — Ministrski predsednik Winston Churchill je se sedemindvajsetlet reorganiziral svojo vlado in odpovedal službo Macmillanu v Butlerju. Razlog? Prestari so! Winston, ki je od svojega osemdesetega leta vedno mlajši, je napel obljubo, da se bo umaknil iz javnega življenja, ko bo star 15 let.

Nova smer na Madžarskem

Zadnje čase je na Madžarskem začel prihajati zelo oster veter kritike proti dosedanjim gospodarski politiki. Kar je najbolj zanimivo, ta kritika prihaja z najvišjega mesta. Nedavno tega je sam predsednik vladne Imre Nagy napisal v partijskem časopisu »Szabad Nep» zelo ostre besede proti politiki prejšnje vlade in proti celotni gospodarski politiki, na kateri je temeljil petletni načrt gospodarskega razvoja Madžarske. Staro gospodarsko politiko, piše Imre Nagy, so napačno tolmačili kot pot v socializem. Ta politika se ni brigala za človeka, za družbo... Kot glavna napaka stare politike se smatra dejstvo, da je bilo kmetijstvo zastopano. Imre Nagy je to ostro obsodbo doseganega dela madžarske vlade napisal ob času, ko je zasedal plenum madžarske partije. Njegovo mnenje in ocene so vsekar izraz misljenja plenuma. To potrjuje dejstvo, da je isto obsodbo zgrešene politike nadvse pretirane industrializacije izrekel, čeprav morda v malo bolj zmerini obliki, tudi sam CK v resoluciji plenuma CK, ki govori o položaju in nalogah narodnega gospodarstva. Čeprav je prvi del posvečen poveličevanju raznih uspehov, vendar se resolucija ni izognila podobnih trditvev in priznanj o napakah, kot jih je ožigosal predsednik vlade v svojem članku. Poleg »odličnih rezultatov« resolucija priznava, da so bila »velika nesorazmerja in nasprotja v razvoju gospodarstva med izvrševanjem petletnega načrta.« Resolucija CK prav tako opozarja na veliko škodo in nevarnost, ki jo je za gospodarstvo pomenila prehita industrializacija. Šele plenum CK v 1953. letu in pa tretji kongres partije sta odstranila to nevarnost s tem, da sta odredila novo smer. Gospodarska politika »novega obdobja« (t. j. po 1953. letu) postavlja sebi za cilj zadovoljiti gospodarske potrebe ljudstva, je rečeno v resoluciji. Kot prvi pogoj za povečanje življenjskega standarda je potrebno naglo povečanje kmetijske proizvodnje. Glede industrijske

zveza ni izpolnila svojčas postavljenih pogojev e svobodnih volitvah v vsej Nemčiji. Moskva tudi ni sporočila soglasja, da bi podpisali državno pogodbo z Avstrijo, čeprav so zahodne sile v celoti sprejele sovjetske predloge o Avstriji. Po mnenju britanskih krogov novi razgovori potemtakem ne bi imeli nikakega uspeha. Iz vsega tega se jasno vidi, da so zahodne sile sedaj usmerile svoje napore k čimprejšnji ratifikaciji londonskih in pariških sporazumov o integraciji Federalne Nemčije v vojaški in politični sistem zahodnoevropske zveze.

Glede Francije pravijo v Londonu, da si vlada Mendès-France ne obeta kaj preveč »glede namenov Moskve«. Sodičjo, da Velika Britanija, ZDA in Francija v odgovoru Sovjetski zvezi ne bodo dajale novih pogojev. Ugotovile bodo, da So-

Pearson proti konferenci štirih

Ottawa, 28. okt. (AFP). Kanadski minister za zunanje zadeve Lester Pearson je izjavil včeraj na tiskovni konferenci, da »so pariški sporazumi boljše rešitve nemške vprašanja kot pogodba o evropski obrambni skupnosti. Če tudi bi bila le-ta ratificirana, bi jo bilo na vojaškem področju težko izvesti glede na nasprotovanje velikega števila Francozov.« Pearson je pripomnil, da poleg pariških sporazumov ni nikakega »skritega aranžmaja« in da so poročstva proti ponovni obnovitvi nemškega militarizma učinkovita. Izrazil je željo, da bi se »francoska bojazn polagoma umaknila sodelovanju in upanju.« Na koncu je izjavil, da po njegovem mnenju konferenca štirih sedaj ne bi bila uместna. »Napravili bi resno napako, če bi dovolili da bi nas sovjetski predlogi odvrnili od naše poti.«

Ameriška pomoč Italiji

RIM, 28. okt. (Tanjug). Rimski tisk in gospodarski krogi zelo ugodno ocenjujejo sklepe na seji zastopnikov ministrskega sveta in ravnatelja ameriške uprave za poslovanje s tujino Stassena. V teh krogih poudarjajo, da bo dobila Italija v okviru »off shores« programa naročil za 100 milijonov dolarjev. Stassen je izrazil tudi pripravljenost ameriške vlade, da bo Italiji dolgoročno posojila s pogoji, da bo prej uređila notranji družbeni in politični položaj.

Diplomatski incident v Moskvi

MOSKVA, 28. okt. (AFP). Sovjetski minister za zunanje zadeve Molotov je sprejel danes dopolneno ameriške veleposlanika v Moskvi g. Bohlena. Gre za dogodek, ki se je pripetil v klubu neke moskovske tovarne med ženama funkcionarjev ameriškega veleposlanstva Sommeriatta in Stiffa. Po tem dogodku so sovjetske oblasti obvestile ameriške veleposlanstvo, da sta ge. Sommeriatte in Stiff nezahvalni. Ameriški veleposlanik Bohlen se je glede tega sešel že s pomočnikom ministra za zunanje zadeve Gromikom.

ZANIMIVA PRESOJA SOVJETSKE NOTE

Nemški časopis pravi, da je Sovjetska zveza po londonskih in pariških sporazumih spremenila stališče do oborožitve Zahodne Nemčije in da je njeno zadnje noto vodila misel o sožitju med obema deloma Nemčije

BONN, 28. okt. (Tanjug). Vlada naklonjena »Frankfurter Allgemeine Zeitung« piše danes, da sovjetske vlade v njeni zadnji noti zahodnim silam ni vodila misel, da se je Zahod z vključitvijo Zahodne Nemčije v Atlantski pakt utrdil v primeri z Vzhodom, pač pa misel o sožitju med velenilimi, s tem pa tudi sožitju med obema deloma Nemčije. To je po mnenju časopisa sovjetska alter nativa za združitve Nemčije, ki ustreza atlantski alternativni, katero odobrava Zahod.

Sovjetska vlada se je začela zavdati, nadaljuje časopis da ne more več preprečiti ratifikacije pariških sporazumov. Od novih četvernih razgovorov pričakuje približanje k vseevropskemu sistemu varnosti, katerega postavljajo sovjetska nota ponovno na dnevni red. Ze v Berlinu se je Molotov trudil, da ta sistem kolektivne varnosti ne bi bil samo orodje za združitve Nemčije, pač pa je pri tem upošteval tudi možnost delitve Nemčije, ker sta se v Aziji z uporabo načela delitve v Indokini popuščanje napetosti in mirno sožitje pokazala kot mogoča, skuša sovjetska vlada to rezo razviti naprej. To bi pomenilo za Nemčijo, da bi bili v evropski obrambni sistem vgrajeni dve suvereni in oboroženi nemški državi, pri čemer bi se vesile lahko težila s tem, da bi se ta delitev lahko sčasoma izsožitja na miren način spre-

nila v enotno državo. Tako stediše Sovjetske zveze do oborožitve Zahodne Nemčije ne bi bilo mogoče, če ji nekatero londonske in pariške rešitve ne bi ustrezale. Ostro nadzorstvo nad oborožitvijo izjavlja tako, da bo sprejemljivo tudi za Sovjetsko zvezo, zlasti pa za primer, da bi tudi Sovjetska zveza sodelovala v enem izmed evropskih paktov, zaključuje časopis.

Obtožbe proti konzulatu ZDA

HAJFONG, 28. okt. (FP). Melanski vojaško-politični administrativni komite mesta Hanoja je sporočil, da »ne priznava pristojnosti generalnega konzulata ZDA v Hanoju«. V sporočilu najja, da generalni konzulat ZDA v Hanoju širi ustno propagando, ki pomeni kršitev suverenosti demokratične republike Vietnam in je v popolnem nasprotju z zenevskimi sporazumi. Zenevski sporazumi jasno določajo, da je področje severno od vojaške demarkacijske črte začasno pod upravo demokratične republike Vietnam, pravi sporočilo.

Kitajska si želi miru

NEW DELHI, 28. okt. (IIS). Današnji indijski časopis komentirajo obisk, ki ga je indijski predsednik napravil Kitajski. Po mnenju »Statesman« bi bilo sprejeto, če bi pričakovali od sestanka med voditeljema Indije in Kitajske kakih nenavadnih in neodoljivih sklepov. Azija ni ves svet. Tudi drugi del sveta bi moral dati svoj delež k temu, zadnje časa pa je bilo malo znamenj, ki bi napovedovala kaj takega. Časopis meni, da je velikanskega pomena, ker sta imela voditelja Indije in Kitajske priložnost seznaniti se. Poudarjajo, da je bil Nehrujev obisk Kitajski blazilen korak, ki je dokazal možnost miroljubnega sožitja med državami z različnimi sistemi družbene ureditve, zaključuje »Statesman«, da bi to morale spoznati vlade tistih držav, ki nočejo priznati Kitajske. »Times of India« sodi, da je uradni Nehrujev obisk Kitajski zgodovinskega pomena, ter opisuje prisrčnost in toploto, s katero je kitajski narod sprejel indijskega predsednika. Zveze med dvema velikima azijskima sosedoma, kot sta Indija in Kitajska, bodo vsekar velikega, neobara pa tudi odločilnega pomena, če bodo dogovorili v Aziji, od ka-

Blita za tržišče Srednjega vzhoda

LONDON, 28. okt. (Tanjug). Britanski gospodarski časopis »Financial Times« piše danes, da je Velika Britanija začela bitko za tržišče Srednjega vzhoda. Časopis piše, da se je začela kampanja za razširitev britanske trgovine z vselesimom v Bagdadu, na katerem so britanske tržke sodelovale v velikem številu. Otvoritev veleposlanstva pred nekaj dnevi se je udeležil tudi britanski minister brez listnice Lov. »Financial Times« zaključuje, da so težave glede dobavnih rokov, ki so že dlje časa skrbele britanske izvoznike, premagane, in da je napočil čas, ko se bo povečala britanska trgovina z državami Srednjega vzhoda.

NOVICE V SLIKI

V torek zvečer je pripadnik organizacije »Muslimanski bratje« Mohamed Latif skušal v Aleksandriji s strel iz revolverja ubiti predsednika egipčanske vlade polkovnika Naserja. Atentat se ni posrečil. Egipčanske oblasti so na atentat reagirale z najstrožjimi ukrepi, v Kairu pa so tudi izbruhnile demonstracije proti »Muslimanskim bratom«, v katerih so demonstranti požgali sedež te organizacije v Kairu. Včeraj so oblasti aretirale nad 300 pripadnikov »Muslimanskih bratov« kljub zatrditvam vodilnih funkcionarjev, da organizacija atentatov ne odobrava in se jih zato tudi ne poslužuje. Ko se je polkovnik Naser vrnil iz Aleksandrije, ga je v Kairu pričakala ogromna množica ljudi, ki ga je navdušeno pozdravljala. — Na sliki polkovnik Naser, ki skozi okna vladne palače odzdravlja navdušeni množici.

PO SPORAZUMU O POSARJU Nesoglasja v bonnski koaliciji

Razen nemških socialnih demokratov, ki nasprotujejo pariškemu statutu Posarja, bo tudi večina svobodnih demokratov glasovala proti temu sporazumu — Kancler Adenauer je prepričan, da bo dobil večino glede Posarja

Bonn, 28. okt. (Reuter). Pričakujejo, da se bodo danes pojavila prva znamenja resnega nesoglasja v koaliciji zahodno-nemške vlade po podpisu posarskega sporazuma, ko do zbora 48 poslancev svobodnih demokratov, da bodo govorili o sporazumih, podpisanih v Parizu minuli teden. Vplivni člani stranke pričakujejo, da bo nad tri četrtine stranke glasovalo proti sporazumu o Posarju. Sočakujejo, da se bodo danes pojavila prva znamenja resnega nesoglasja v koaliciji zahodno-nemške vlade po podpisu posarskega sporazuma, ko do zbora 48 poslancev svobodnih demokratov, da bodo govorili o sporazumih, podpisanih v Parizu minuli teden. Vplivni člani stranke pričakujejo, da bo nad tri četrtine stranke glasovalo

proti sporazumu o Posarju. Sodičjo, da bo stranka skoraj soglasno glasovala za sprejete pogodbe o suverenosti Zahodne Nemčije in o oborožitvi v okviru zahodnoevropske zveze in Atlantskega pakta. Kancler dr. Konrad Adenauer, ki se sedaj tuči v ZDA, je pri vsem tem prepričan, da bo dobil večino glede Posarja. Njegova stranka krščansko demokratska

proti sporazumu o Posarju. Sodičjo, da bo stranka skoraj soglasno glasovala za sprejete pogodbe o suverenosti Zahodne Nemčije in o oborožitvi v okviru zahodnoevropske zveze in Atlantskega pakta. Kancler dr. Konrad Adenauer, ki se sedaj tuči v ZDA, je pri vsem tem prepričan, da bo dobil večino glede Posarja. Njegova stranka krščansko demokratska

opozicije Erich Ollenhauer je dejal včeraj v Bonnu, da bo pariški statut Posarja prej poslabšal kot izboljšal razmerje med Francijo in Nemčijo.

Berlin, 28. okt. (AFP). Glasilo emne socialistične stranke Vzhodne Nemčije »Neues Deutschland« se zavzema za to, da bi se že novembra začela pogajanja o rešitvi nemškega vprašanja, kot predlaga sovjetska nota, ne pa da ratificirajo pariške sporazume. Časopis izraža mnenje, da bi se mednarodni položaj poslabšal, če bi se začela pogajanja med zahodnimi državami in Sovjetsko zvezo po ratifikaciji pariških sporazumov.

Odločen ukrep Avignon, 27. — Zupan občine Chateaufort-Pape je izdal ukaz, ki prepoveduje pristane in vzletanje »letečih krožnikov« na ozemlju te občine. Na osnovi tega ukaza, ki ga je odobril in mu s tem dal izvršno veljavo prefekt departmaja Vaucluse, je »na vsa« ozemlju občine prepovedan orelet, pristane in vzlet letalnih strojev, imenovanih »leteči krožniki« ali »leteče cigare«, kakršne koli narodnosti. Vsa taka letala se vrste, ki bo prilažila na ozemlju te občine, bo nemudoma sekvistrirano. Izvršitev ukaza v primeru potrebe je poverjena občinskemu poljskemu čuvaju.

Rim, 28. okt. (Tanjug). Predsednik vlade Scelba se je davil v Rim iz pokrajine Salerno. Skoda, ki jo je v tej pokrajini prizadejala strašna vremenska nesreča, je mnogo večja kot so domnevali od začetka. Po sedanjih cenitvi bo presegla 40 milijard lit. Stevilno mrtvih še ni dokončno ugotovljeno, ker ob odkopavanju blatna na ulicah nenehno odkrivajo nove trupla, pa tudi ribiči vsak dan vlove v mreže mrtve žrtev. Računajo, da je v nesreči izgubilo življenje 370 do 400 ljudi. Med mrtvimi je največ otrok. Minister za javna dela Romita osebno vodi reševalna dela, nadzoruje je obnovitvena dela in razdeljevanje vladne pomoči.

Strašna nesreča v pokrajini Salerno

Rim, 28. okt. (Tanjug). Predsednik vlade Scelba se je davil v Rim iz pokrajine Salerno. Skoda, ki jo je v tej pokrajini prizadejala strašna vremenska nesreča, je mnogo večja kot so domnevali od začetka. Po sedanjih cenitvi bo presegla 40 milijard lit. Stevilno mrtvih še ni dokončno ugotovljeno, ker ob odkopavanju blatna na ulicah nenehno odkrivajo nove trupla, pa tudi ribiči vsak dan vlove v mreže mrtve žrtev. Računajo, da je v nesreči izgubilo življenje 370 do 400 ljudi. Med mrtvimi je največ otrok. Minister za javna dela Romita osebno vodi reševalna dela, nadzoruje je obnovitvena dela in razdeljevanje vladne pomoči.

Resen položaj v Pakistanu

KARACHI, 28. okt. (Reuter). — Muzimudin Khan, predsednik razpušene pakistanske ustavodajne skupščine, je izjavil sinoči, da je po njegovem mnenju generalni guverner Pakistana nezakonito razpuštil skupščino in da je za odločno povzročil vzelo resen položaj. Dodal je, da se bo zakoniti potji boril proti temu.

Včeraj je pakistanska policija preprečila nekaterim poslancem vstop v postopje pakistanskega parlamenta.

Metropola Dolenjske danes praznuje

V zadnjem letu so dosegli vrsto pomembnih uspehov

Novo mesto letos drugič praznuje svoj občinski praznik 29. oktobra kot spomin na revolucionarno preteklost, zlasti pa kot spomin na svoj prispel v oboroženi borbi slovenskega ljudstva v minulih vojni.

Devet let po končani vojni v Novem mestu ni več sledov hudih udarcev, ki jih je pretrpelo mesto med vojno. Se več, mesto je v teh devetih letih

Obnovili so in deloma zgradili na novo sprehajališče, nasade in parke. Težka naloga je bila cesta na Vratih. Kljub temu pa je danes ta predele s spomeniki najlepši del mesta. Bivša ženska bolnišnica je bila med vojno tarča sovražnih bombnikov. Mnogo dela in napora je bilo potrebnih, da je ta stavba sedaj lepša, kakor je bila prej. Prav tako je bila zrtev vojne osnovna šola. Tu-

ih povsem izpremenilo svoje zunanost in se je tudi močno povečalo. Ob Krki stoji večji industrijski obrat, tekstilna tovarna, ki zaposluje že okoli 400 delavcev. Ne daleč proč stoji skoraj posebna mestna četrt. Splošno gradbeno podjetje »Ponir« z lastnim upravnim poslopijem, delavnicami, stanovanjskimi bloki, menzo, skladišči in drugimi objekti. Pri internem oddelku splošne kolonije je bil lani dograjen moderen pljučni oddelček. V mestu je bilo zgrajenih na desetine novih stanovanj, vse med vojno poškodovane stavbe pa so bile obnovljene. Cesta skozi mesto bo kmalu urejena do železniške postaje v Bršljini, z njo vred tudi vsa glavna kanalizacija ob njej.

vod je bil zgrajen v enem samem letu in sicer v režiji ljudskega odbora mestne občine. Po vojni sta bila zgrajena tudi dva mostova čez Krko, izmed teh eden letos. V tem letu so dokončali 12. stanovanjski blok na Grmu, v Bršljini pa štiristanovnijske bloke s 24 komfortnimi stanovanji. Ob cesti proti Zabijski vasi sta skoraj čez noč zrasla iz tal dva objekta; tovarna za predelavo mleka in agroservisna delavnica. Velika pridobitev za Novo mesto so tudi nove športne naprave na Loku, od kopalnice, ki je bilo zgrajeno v prejšnjih letih do športnih igrišč, ki so bila zgrajena te dni. Javna razsvetljava se je letos znatno izboljšala, zlasti z namestitvijo desetih fluorescentnih luči. Še letos bodo take luči namestili vse do železniške postaje v Bršljini. Znatno so preuredili in lepšali zunanost obeh hotelov v mestu, uredili poti

za pešce, nasade in parke in drugo. Močno so se razvila v mestu tudi številna obrtna podjetja. To je samo nekaj bežnih beležek o dejavnosti, ki so skupno s številnimi drugimi pripomogli, da je danes Novo mesto v resnici novo in na se hitro razvija v pomembno, gospodarsko, politično in kulturno središče Dolenjske, kar mu po njegovi zgodovini in zemljepisnem položaju tudi pripada. Svoj drugi občinski praznik praznujejo občani Novega mesta v znamenju naporov za še večji gospodarski in kulturni razmah. Za ljudski odbor mestne občine ter vse organizacije in ustanove in vse delovne ljudi Novega mesta pomembno praznovanje občinskega praznika obračun dosežanega dela uspehov in neuspehov ter obenem mobilizacijo vseh sil za še večje uspehe pri socialistični graditvi.

Od marca letos je zaradi večje gospodarske dejavnosti in ustanovitve novih kmetijskih gospodarstev število zavarovancev v Mariboru in okolici začelo naglo naraščati in je doseglo do konca avgusta število 51.334. medtem ko je število zavarovancev znašalo lani le 44.793. S porastom zavarovancev so rasi tudi dohodki in izdatki Zavoda, zaradi česar je izvršni odbor skupnosti SZ po pooblastitvi V. zasedanja sprejel v avgustu nov proračun in ga predložil v potrditev MLO-u. Po pravnih proračunih izkazuje 660.000.000 din dohodkov in 700 milijonov din izdatkov. MLO Maribor je sklenil, da letos ne bo predpisal dodatnega prispevka, temveč bo primanjkljaj kril ob koncu leta iz sredstev ljudskega odbora. Ker s tekočimi sredstvi Zavod ni mogel poravnati svojih obvez, je najel do konca avgusta 30 milijonov din kredita.

Glade na težave je zaradi večje zavel odločno stališče, da je treba spremeniti delitev 45% prispevka za socialno zavarovanje tako, da bodo okrajni Zavodi udeleženi z več kot 10 odstotki. Kajti sedaj z vsem varčevanjem in prizadevanjem, da bi zmanjšali potrošnjo republiških fondov, ne morejo priti na zeleno vejo. Zavod skrbno pazi, da bi zajel vse dohodke, ki mu pripadajo. Socialistični sektor v glavnem redno odplačuje prispevke. Zavod pa še nima kontrole nad izplačanimi sredstvi iz plačnega fonda. Med nerednimi plačniki socialističnega sektorja je 32 podjetij, to so predvsem zadržani in krajevni podjetja in nekaj občin, ki izplačujejo plače iz svojih iztržkov, odnosno jih dvigajo na kajžice. Z ustavitvijo izplačevanja otroških dodatkov so ta podjetja prisilili k rednemu plačevanju prispevka. Neprimerno slabše pa je s prispevki privatnega sektorja, kjer znaša zaostanek do konca avgusta blizu dva milijona din. Zavod prispevke redno izterjuje in je pri upravi za dohodke namestil svojo službenico, ki bo — če ne drugače — z ružičko do konca leta izterjal dogove. Razen tega je revizor odkril na terenu 232 delodajalcev, ki imajo zaposlenih 257 gospodarskih pomočnikov in pomočnic, ki niso bili socialno zavarovani!

Največja postavka v izdatkih mariborskega zavoda so oskrbni stroški bolnišnic, ki znašajo 32 odstotkov vseh izdatkov. Zato je razumljivo, da si je Zavod posebno prizadeval doseči znižanje oskrbnega dne v mariborski bolnišnici, katerega cena se je letos trikrat menjala. Januarja določeno ceno 800 din so zaradi dopolnilnih plač in povečanja osebja najprej dvignili na 845 din, od septembra dalje pa znaša oskrbni dan v bolnišnici 820 din, kar je za celih 97 din manj od cene v celjski bolnišnici.

PEVCI »SVOBODE« IZ ZAGORJA s pesmijo med rojaki v Franciji

Pred nekaj tedni so se pripeljali z brzojavkami iz Paris de Calaisa v Merlebach pevci delav. društva »Svobode« iz Zagorja ob Savi. Prilili so prej kakor smo jih pričakovali, zato jih svečano nismo mogli sprejeti. Tisti, ki stanujejo blizu kolodvorov so hitro obvestili o obisku ostale in tako smo se kmalu zbrali in po domače priručno pozdravili goste ter jih sprejeli na svoje domove. Kje bodo pevci stanovali je že prej določil pripravilni odbor, sestavljen iz članov tujakih in jugoslovanskih društev »Slavček«, »Savas« in »Triglava«. Slovenske družine v Merlebachu, Freymingu in Jean d'Arca so dobi- la vsak večer zabavo polna domačinov in gostov. Sinoči so člani zagrebške Opere Josip Krizaj, Vera Grozaj in Rudolf Franci privedli dobro obiskane večer operni arii, ki je uspel prav tako kakor vse ostalo kulturne in športne prireditve. Davi se je zbral pred spomenikom žrtve narodnoosvobodilne vojne na postaji približno 600 Brežičanov. Poleg domačinov so se spoprijeli tudi občinski uradniki, predstavniki OLO in SZDL iz Krškega, oficirji JLA in več ljudskih poslancev. V imenu Zveze borcev v Brežicah se je spomnil borcev Brežičke čet in ostalih žrtve ljudske revolucije poklonil Franu Butaru, predsedniku občine Ivan Kolaru pa je počastil njihove spomin v imenu mestne občine. S polaganjem vencev in igranjem godbe na pihala iz kapele je bila lepa svečanost na postaji zaključena. Sledila ji je slavnostna seja mestnega ljudskega odbora v veliki dvorani Prosvetnega doma, ki se jo je udeležilo poleg občinskih uradnikov, predstavnikov organizacij, garnizije JLA in delovnih kolektivov tudi kakšnih 300 meščanov. Predsednik mestnega ljudskega odbora Kolar je ob tej priložnosti čestlivi občini Brežice, nazaj in v kratko zgodovino pred 13 leti ustanovljeni Brežičke čete. Prebral je brzojavna pozdrava generalpodpolkovnika Dušana Kvedra in Borisa Klemenčiča ter nuna čestlivi občini Brežice, nazaj je zbranim čestlivi občinskemu prazniku tudi predsednik okrajnega odbora SZDL Franc Kolar. Odborniki in gosti so si nato

izseljenke matice tov. Močilnikarju in drugim. Pevci so bili razdeljeni v več skupin. Tako smo slišali oktet, moški zbor, ženski zbor in mešan zbor. V nedeljo 19. septembra so gostje zapeli dve žalostinki pred spomenikom padlih junakov iz obeh svetovnih vojn v Merlebachu. Enako so se pevcu poklonili tudi pred spomenikom padlih v Freymingu. Popoldne so dragi gostje privedli pevski koncert v dvorani Kolar v Freymingu. Dvorana je bila nabito polna jugoslovanskih rojakov, izmed katerih so se mnogi prav od dnež pripeljali. Med drugimi je bil v slovo pripravil naj v svojih družinah še bolj gostov. Vse točke dobro izbrane programa so nas navdušile in globoko ganile. Iz naše domače pesmi je zadihalo v nas vse življenje našega človeka tam v dalj-

ni, dragi domovini in očivilo v nas spomine na njene lepote, na naše drage, nepozabne, čeprav skromne rojstne domove in naše dobre matere. Po koncertu smo se zbrali na družabnem večeru, kjer smo toplo, po domače pokramljali z dragimi rojaki iz domovine. Tudi poslovilni večer, ki je bil v ponedeljek prirejen v Freymingu, je pokazal, kako težko se ločimo od dragih gostov. V torek zjutraj smo se morali pa dokončno posloviti. Od vseh strani so prihajali jugoslovanski izseljenci, da se enkrat sežejo v roke dragim gostom ter jim za kličo slovo s srčevitimi. Ko so jih avtobusi odpeljali proti nekaj kilometrov oddaljenemu kolodvoru, so jih spremljali rojaki v avtobusih in s kolesi. Težko, težko smo se poslovili. V srce so nam sežele besede predsednika občine rudarskega Zagorja, ki nam je v slovo pripravil naj v svojih družinah še bolj gostov slovensko pesem, materino govoricu in ljubezen do rojstnega kraja. Se zadnji stiski rok, vzkipli in vlak je odpeljal. Z dragimi rojaki pevci, ki so se zbrali v lepo zbirko, naj v svojih družinah še bolj gostov slovensko pesem, materino govoricu in ljubezen do rojstnega kraja. Se zadnji stiski rok, vzkipli in vlak je odpeljal. Z dragimi rojaki pevci, ki so se zbrali v lepo zbirko, naj v svojih družinah še bolj gostov slovensko pesem, materino govoricu in ljubezen do rojstnega kraja.

Tako je pevski zbor »Svobode« iz Zagorja nastopil pred rojaki

od ta bo letos do kraja urejena, enako kakor gimnazija, ki je bila že vrsto let potrebna popravila. Samo v zadnjem letu so dosegli v Novem mestu vrsto pomembnih uspehov. Ob drugem praznovanju občinskega praznika je prav gotovo najpomembnejši uspeh priključitev novega vodovoda na celotno mestno vodovodno omrežje. Tako bodo imeli odslej v mestu dovolj vode. Novi vodo-

ogledali gospodarsko ter ostale razstave in zbirke Posavskega muzeja v brežiškem gradu. Popoldne so bile zadnje prireditve Posavskega tedna: motoristični dirkalni in tekona domačin in zagrebških kosarkarjev. -Zg

V Goričanu pri Medvodah bodo gojili zdravilna zelišča. Na pobudo skupščine Farmaceutskega društva Slovenije je bila l. 1953 ustanovljena pri Farmakološkem inštitutu MVS v Ljubljani poskusna postaja za zdravilna zelišča, ki je prevzela manjši kompleks zemljišč v občini Polje za poizkusno gojenje zdravilnih zelišč. S prostovoljnimi prispevki nekaterih slovenskih lekarn so izvršili začetna poizkusna dela. Čeprav poizkusna postaja ni imela nikakršnih možnosti za večji razmah, predvsem zaradi pomanjkanja prostorov za laboratorije, je dosegla v kratkem času prav zanimive uspehe, ki so izredne važnosti za bodoči razvoj te dejavnosti. V laboratorijih Farmakološkega inštituta so bila izolirane delujoče snovi raznih medicinskih bilk in ugotovljeni terapevtski učinki. Nedavno pa je OLO Ljubljana-okolica izročil slovenskim farmaceutom v upravo posestvo in grad Goričane pri Medvodah in s tem omogočil hitrejši razvoj nove farmaceutske dejavnosti, namreč gojenja zdravilnih zelišč, ki je izredno važna s farmaceutskega, gospodarskega in zunanjetrgovinskega stališča.

Komunalna uprava Brežice
Čestita k prvemu občinskemu prazniku občine Brežice

OBISČITE MEDNARODNI 111. TEDEN USNJA IN GRUPEVE, ki bo v Zagrebu od 7. do 14. novembra 1954 v prostorih ZAGREBSKEGA VELESEJMA 25% popusta na železnici in letalnih. Vse informacije: telefon 32-167 in 24-144.

Nad 9000 obiskovalcev na razstavi Posavskega tedna. BREZICE, 28. okt. V slavnostnem razpoloženju je bil danes v lepo okrašeni Brežicah praznik prvi občinski praznik in zadnji teden Posavskega tedna. Na vseh prireditvah, ki so jih imeli v Brežicah od sobote naprej, je bilo onsk tako množično, da ga v mestu po osvojitvi ne pominjajo. Samo gospodarsko razstavo si je ogledalo nad 9.000 obiskovalcev. Lep obisk je zabeležil v tem tednu tudi Posavski muzej, velika dvorana Prosvetnega doma pa je bila vsak večer zabavo polna domačinov in gostov. Sinoči so člani zagrebške Opere Josip Krizaj, Vera Grozaj in Rudolf Franci privedli dobro obiskane večer operni arii, ki je uspel prav tako kakor vse ostalo kulturne in športne prireditve. Davi se je zbral pred spomenikom žrtve narodnoosvobodilne vojne na postaji približno 600 Brežičanov. Poleg domačinov so se spoprijeli tudi občinski uradniki, predstavniki OLO in SZDL iz Krškega, oficirji JLA in več ljudskih poslancev. V imenu Zveze borcev v Brežicah se je spomnil borcev Brežičke čet in ostalih žrtve ljudske revolucije poklonil Franu Butaru, predsedniku občine Ivan Kolaru pa je počastil njihove spomin v imenu mestne občine. S polaganjem vencev in igranjem godbe na pihala iz kapele je bila lepa svečanost na postaji zaključena. Sledila ji je slavnostna seja mestnega ljudskega odbora v veliki dvorani Prosvetnega doma, ki se jo je udeležilo poleg občinskih uradnikov, predstavnikov organizacij, garnizije JLA in delovnih kolektivov tudi kakšnih 300 meščanov. Predsednik mestnega ljudskega odbora Kolar je ob tej priložnosti čestlivi občini Brežice, nazaj in v kratko zgodovino pred 13 leti ustanovljeni Brežičke čete. Prebral je brzojavna pozdrava generalpodpolkovnika Dušana Kvedra in Borisa Klemenčiča ter nuna čestlivi občini Brežice, nazaj je zbranim čestlivi občinskemu prazniku tudi predsednik okrajnega odbora SZDL Franc Kolar. Odborniki in gosti so si nato

Preteklo nedeljo je bila v Portorožu pomembna konferenca za koordinacijo zdravstvene službe v Slovenskem Primorju in Severni Istri. Udeležilo se je 50 zdravstvenih delavcev iz okrajev Koper, Buzet, Sežana, Postojna, Gorica, Pulj in Reka. Konferenca se je udeležila tudi sekretar zveznega sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo tov. Has, sekretarja republiškega sveta za socialno politiko in zdravstvo Slovenije in

Novo bolnišnico s 400 posteljami bi naj zgradili nad Izolo. Hrvaški, rektor medicinske visoke šole iz Ljubljane, zastopnik vojaške uprave in drugi. Na konferenci so obširno razpravljali o zdravstveni službi v nekdanji coni B, STO in v njenem neposrednem zaledju in to v zvezi z novo državno mejo proti Trstu. Zdravstvena konferenca v Portorožu je sprejela tudi več važnih sklepov. V teh med drugim tudi beremo, da se je do nedavnega dobra polovica prebivalstva jugoslovanske

cone zdravila v tržaških bolnišnicah. Zdravljenje namnih bolnikov v Trstu pa iz ekonomskih in medicinskih razlogov ne bi bilo še dalje upravičeno. Sklepi tudi govornijo o zasimni bolniških oddelkih, ki so nastali med obistvo STO v Kopru, Izoli Piranu in v Bujah s 350 posteljami. Ti so prenamenjani za področje, ki ima že danes 114.000 prebivalcev. (72.000 v LRS in 42.000 v LRH). So tudi povsem neprimerni za novo komunalno skupnost Kopa, ki naj vsaj deloma nadomesti izgubo Gorice in Trsta kot pokrajinskih središč. Po dokončni priključitvi severne Istre k FLRJ naj nadomesti sedanje zasilne oddelke osrednja bolnišnica, ki bi jo zgradili Izolo z glavnimi bolniškimi oddelki. Ti bodo imeli skupno 400 postelj. Nova bolnišnica bi naj postala obenem tudi območni center za talasoterapijo, ki bi bil vezan na medicinsko fakulteto v Ljubljani in bi tako tudi po medicinski stroki zvezal Slovenijo z morjem. Za severni predel Slovenskega Primorja pa naj bi zgradili bolnišnico v Sempetru pri Gorici, kjer bo mogoče izkoristiti za njeno osnovo inštitut za kostno tuberkulozo, ki se bo ta preselil iz Sempetra v Valdojuro. Zaradi medicinske, socialne in politične vloge, ki jo bo imela nova bolnišnica na jugoslovanski zahodni meji, naj bi jo zgradili iz sredstev vseh okrajev, katerim bo služila, poleg tega pa še tudi iz sredstev republik Slovenije in Hrvaške ter tudi zveznih sredstev. Pri razpravljanju o družbenih in gospodarskih problemih severne Istre in Slovenskega Primorja morajo upoštevati zvezni organi vsi zdravstveni službo teh okrajev ter zlasti še vprašanje nove bolnišnice. V najkrajšem času morajo z načrti za novo bolnišnico istočasno izdelati tudi načrte za vsa mrežo zdravstvenih ustanov na tem področju.

Še o mednarodni razstavi „Lov in športni ribolov“ v Düsseldorfu

Po sedemdesetletni pavzi je Conseil International de la Chasse spozornost z zvezami športnih ribičev povabil vse lovce in športne ribiče po vsem svetu, naj se udeležijo velike mednarodne razstave lovstva in ribištva, ki je bila 17. oktobra 1954 odprta v Düsseldorfu. Prav tako kot zadnja razstava so tudi sedanjo zapeli Nemcem, ki so znani po svojih organizatorskih sposobnostih in Nemčija je je kot domaćin temeljito pripravila. Skoro vse območje države svobodnega sveta Evrope in čezmorskih kontinentov se udeležujejo te gigantske razstave, ki obsega šest velikih hal s 25.000 kvadratnih metrov razstavne prostora poleg obsežnih nazadnjaških površin. Skozi razstavni prostor pelje 175 m dolga cesta narodov. Vodstvo razstave se je seveda načelo lepilo trofeje, vendar pa so prilike njema pričakovana daleč presežila. Tako je Argentina dala iz kordiljskih prazgodov nadse kapitalna rogovja jelenov, ki so jih pred prvo svetovno vojno ni po nji preselili iz Evrope. Iz kakih deset družin importiranih jelenov so se medtem pod uglednimi podnebniki in prehranjenimi počeli namnožiti veliki troji z velikim težkim rogovem. Oddajena Japonska je prispevala popolnoma japonsko fazanerijo in obsežen material s sokolarstvu, ki

ga tam zelo čislajo in gojijo. Egipci se udeležujejo z dragocenimi, kulturnogospodarskimi lovskimi materialom iz časa Protomejev in drugih zgodnje zgodovinskih epoh ter s številnimi trofejmi s področja zgodnjega Nila, ki je izredno bogat na divjadi. Velika Britanija prikazuje trofeje lovskih pripor in vseh delov svojega imperija, med drugim tudi številne osebne trofeje kraljice Elizabete II., nosorože, bivoje in razne antilope iz Tanganjike, Kenje in Kongo. Jugoslavija se je na düsseldorfski razstavi posebno izkazala. Razen številnih drugih močnih trofej in dragocenih prispevkov o svoji lovski organizaciji in kulturi je poslala veliko število karpitnega jelenega rogovja iz Belje, Slavonije in Slovenije. Najboljše jelenje rogovje na düsseldorfski razstavi je prispevala prvi Jugoslavija. Rogovje tehta 10,97 kilogramov, dolžina je (desno) 121,1 cm in (levo) 125,4 cm. Francija prinaša kot posebno priljubljen v svojem zgodovinskem oddelku lov od 14. do 18. stoletja. Prve dni razstave je predvajala lovsko ekipo s 50 piketirani in 100 psi — gonilci. Razen tega prikazuje v največjem podvodnem akvariju Evrope francoski klub podvodnih ribičev »de la Mer« skupno z nemškimi podvod-

niem klubom ribolov in filmanje ribolova pod vodo. Nizozemska je v svojem paviljonu razstavila 20 m dolgo obalno diorama z raznimi vrstami ptic selilcev in naravnem okolju in zraven diorama tujinov. Švica prikazuje na skalnati skupini — ko da so resnično živi — dermoplastike vse bolj redkih kozorogov. Kar sem tukaj precej na splošno nastel, je le majhen izrehek bogastva, ki je na razstavi nakopičeno iz vseh krajev sveta. Najobsežnejši del razstave zavzema severna oddelka »Divjad Nemčije«. Hala, v kateri se ta oddelka nahaja, obsega 5.000 m². Tu so zbrane vse oblike nemških pokrajinj v naravnih panorami, ki jo pozivljiva razna domača divjad od golobca do jelena, v umetniško izdelani dermoplastiki in čisto naravnem življenjskem okolju. Nekajere vrste manjše divjadi, ki jih je možno vsaj delno ukrotiti, kakor vidra, nerc, kuna, jazbec, divja mačka, veliki petelin in ruševac, velika uharija in planjski krogar so v zasebnih, ograjenih oddelkih in v kletkah. Jerebice in fazani gredo v posebnih fazanerijah — voljerah. Posebno zanimanje budi oddelki o gojitvi glavnih lovskih vrst divjadi, jelena, srn, damojakov, divjih svinj, gamsov, muflonov (divjih ovac), zajcev, fazanov. Je- leni in povodnih ptic. V tem oddelku so lovec in znanstvenik zbrali vse, kar je treba vedeti in kar je zanimivega v preteklosti in sedanjosti in kar mora postati skupna idejna lastnina vseh lovcev in prijateljev narave, če nam je do tega, da ohranimo našo divjad in povodnih ptic. Posebni oddelki je namenjen odcepjenemu vzhodnemu delu Nem-

čije. Tu je posebno bogata zbirka trofej losa. Ena velikih hal je z vsemi petimi oddelki posvečena propagandi za ohranitev in zaščito svobodnih živali in njihovega življenjskega prostora. Stevilne slike, diorame, grafiki in statistike dokazujejo, da je možno gojiti določeno število divjadi brez škodite za gospodarsko in kmetijsko. Nemške lovskie organizacije in nemško društvo za zaščito živali vplivajo v posebnem oddelku na prebivalstvo in posebno na lovce, da bi zbljdi vsilji etični pogled na naravo in njeno bitja. Zaradi lepote krajev je treba svobodnemu živalstvu — divjadi — dotočiti tisto mesto, ki mu gre. Poleg razstave nemškega sokolarstva društva in organizacije lastnikov lovskih psov, vzgoje lovskih naraščaja, lovskih običajev, lovskie kriminalistike in zgozovine lovstva je treba omeniti še razstavo lovske umetnosti in ne- pretrgano predvajanje dragocenih poučnih in kulturnih filmov. Lovstvo je naravi vdane umetnike je v antiki in od takrat skozi strelja stalno spodbudilo in najboljše in edino njemu ustvarjalni men- tine, ki se danes vzbujajo vse bolj razvite obdobjev prirode. Obsežna fazanerija, lovišča, kofnarharje in ptičje voliere se vrstijo druga za drugo, prav tako obsežen pa je tudi gospodarski oddel- ek razstave. Ta del razstavišča je površini 10.000 m² nudi obiskoval- cev naravnost vse, kar nemška in svetovna industrija proizvaja za lovce in športne ribiče: orožje, strelivo, optika, oblačilni pred- meti, lovski in ribiški pribor, vozila, visoke preče, ki jih je lahko prenašati in izdelke lovske umet- ne obrti krznenne plašče, okraske, rezbarije itd. Na ta način dobiva

razstava ogromen gospodarski po- men. Če iz navedenega sledi, da Nemci niso napačno računali, če so pričakovali znaten obisk iz vseh delov sveta. Zato so tudi doti obiskovalcev organizirali zgledno in s tem omogočili potovanje v Düsseldorf velikim množicam. Tako je na pr. ADAC (nemški Avtomobilski organizirani ob so- delovanju inozemskih klubov zvezno vožnjo z motornimi vozili v Düsseldorf, dočim so železniške organizirale vrsto posebnih vlakov iz inozemstva, iz Francije, Švice, Italije, Nizozemske, Belgije itd. Funkcionari vodstva razstave so eni zadrževali, da zelo občudujejo, ker sta jugoslovanska lovstva in ribištva zveza že pred časom od- povedali projektirane zasebne vlake iz Jugoslavije v Düsseldorf. Po drugi strani pa uvidevali in spo- štujemo in ukrep zaradi štednje z devizami, ki so nam potrebne za nujne izdatke. Pokrovitelji jugoslovanskega dela razstave, kateri tudi Nemci in vsi drugi razstavljalci priznavajo prvenstvo glede odlično izpeljane organizacije, le osebno naš pred- sednik maršal Jugoslavije Josip Broz Tito. O njem je večina Nem- čevij zadovoljno organizirala ob- sledovanje inozemskih klubov zvezno vožnjo z motornimi vozili v Düsseldorf, dočim so železniške organizirale vrsto posebnih vlakov iz inozemstva, iz Francije, Švice, Italije, Nizozemske, Belgije itd. Funkcionari vodstva razstave so eni zadrževali, da zelo občudujejo, ker sta jugoslovanska lovstva in ribištva zveza že pred časom od- povedali projektirane zasebne vlake iz Jugoslavije v Düsseldorf. Po drugi strani pa uvidevali in spo- štujemo in ukrep zaradi štednje z devizami, ki so nam potrebne za nujne izdatke. Pokrovitelji jugoslovanskega dela razstave, kateri tudi Nemci in vsi drugi razstavljalci priznavajo prvenstvo glede odlično izpeljane organizacije, le osebno naš pred- sednik maršal Jugoslavije Josip Broz Tito. O njem je večina Nem- čevij zadovoljno organizirala ob- sledovanje inozemskih klubov zvezno vožnjo z motornimi vozili v Düsseldorf, dočim so železniške organizirale vrsto posebnih vlakov iz inozemstva, iz Francije, Švice, Italije, Nizozemske, Belgije itd. Funkcionari vodstva razstave so eni zadrževali, da zelo občudujejo, ker sta jugoslovanska lovstva in ribištva zveza že pred časom od- povedali projektirane zasebne vlake iz Jugoslavije v Düsseldorf. Po drugi strani pa uvidevali in spo- štujemo in ukrep zaradi štednje z devizami, ki so nam potrebne za nujne izdatke.

Požar v mariborski tovarni »Remonta«
Maribor, 28. okt. Sinoči okoli polnoči je izbruhnil požar v tovarni »Remonta« na Linhartovi cesti. Ogenj se je naglo razširil na delavnice in skladišča, kjer je nastal ogromna škoda. Uničenih je več strojev, ki bi jih moral danes odpremiti, velika škoda je tudi na objektih, predvsem na ključavnicičarskem in strugarskem obratu. Samo požrtvovalnim domačinom in okoliškim gasilcem je pripisati, da se ogenj ni razširil še na sosedna podjetja in stanovanjske hiše. Državni zavarovalni zavod je danes ocenil približno škodo na 130 milijonov dinarjev. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Po šolah v krajinskem okraju varčujejo
V krajinskem okraju je več časa uspešno deluje iz šolah di- jaška hranilna blagajna. Učenci letni sol so zbrali do 31. avgusta letos nad 325.000 dinarjev prihran- kov. Zadnje mesece pa so se vloge še bolj povečale. Med vsemi šolami sta se najbolj izkazali osnovna šola v Predslju s 583 di- narji in osnovna šola v Podbrzju s 554 dinarji vloženega denarja na učence. Zaradi uspešnega varčevanja so učence obel sol nagra- dil. Učencem iz Predslja so dali učilo za elektrizacijo, učence iz Podbrzja na relief in nogometno žogo. Poleg tega je dobila vodil- nišnica dijaške hranilne blagajne iz Predslja še 2.000 dinarjev za- grade kot strojno priznanje za vzdrževanje mlavine v varčevanju. Ze- letili bi bilo, da bi se načrtno varčevanje lotile vse šole in se v plemenitem tekmovanju pomerile med seboj.

TENSING IN HILLARY SLEPARJA?

Pod naslovom »Ali je Everest res premagan?« je v New Delhiju pred kratkim izšla knjiga S. M. Goswamija. Bivšega oficirja Indijske armade. Le-ta trdi, da sir Edmund Hillary in Tensing nista prišla na vrh na južni gori sveta, ampak sta s sestavo 250 metrov niže v h viskem švicarskem taborišču. Razlog? »Dobredna zmaga je poizkus da bi ponovno vzpostavili častno, samovoljno, britansko nadziranje,« pravi avtor. Komentar sir Johna Hunta: »Smesno!«

MEDICINA:

ALI JE RES LEPO LENARITI?

Znanstveniki trdijo, da ni preveč lepo, če se pretirava. V majhnem laboratoriju univerze McGill v Montrealu plača profesor Woodburn 20 dolarjev na dan vsakemu študentu, ki je pripravljen ležati na mehki postelji v neprodušni, umetno ventilirani sobici. Oči študentov pokriva profesor s posebnimi očali, tako, da ne vidijo drugega kot sive megle. Na rokah imajo rokavice iz lepene čez debele volnene rokavice, da ne bi mogli tipati. Dr. Heron namerava s temi eksperimenti odrediti, kako se vedejo možgani.

Tako je študent »opremljen« za poizkuse

kadar jih ne vzpodbujajo novi občutki in novi pogledi. Problem je praktičnega značaja.

Raka kaže povzročila cigaretni papir

Iz Anglije poročajo, da so ameriški in britanski znanstveniki v ločenih raziskovanjih odkrili dejstvo, da izloča gorčični cigaretni papir snov benzopirene, ki povzroča raka.

To sta ugotovila dva londonska zdravnik, ki sta končala raziskovanja s pomočjo mehaničnega »kadilca«, ki je pokadil stotine cigaret, da je v 11 letih. Preizkusi na miših so pokazali, da je ta snov najmočnejši iritant za raka, kar jih pozna sodobna kemija.

NEMOGOČE — Francoski ministri predsednik Mendès-France namerava izvesti nekatere spremembe v svoji vladi. Med drugim ima namen sam prevzeti finančno ministarstvo, sedanjega finančnega ministra Edgara Faurea pa imenovati za ministra brez listnice. Ko je Edgar Faure izvedel za ta načrt, je vzdihnil: »To je pa dobra šala! Iz finančnega ministra pa res ni mogoče napraviti ministra brez listnice.«

MUNOZ V ZADREGI — Po odlikovanju, ki ga je ob svojem obisku v ZDA dobil španski vojni minister general Munoz Grandes, bivši poveljnik zloglasne modre divizije, ki se je pod nemškimi poveljstvom bojevala na vzhodni fronti, se sedaj v Madridu menda spravlja. Če bo general nosil hkrati ameriško odlikovanje in nemški viteški križ ali pa ju bo nosil izmenoma.

OZN VIZUM NE VELJA ZA ZDA — Poljski novinarji Eddi Werfel, ki je prisiljen v ZDA kot novinar, akreditiran pri OZN, so ameriške vsvetne oblasti točno zahtele, da se sname gibanje po New Yorku in sicer med East Elve in centralnim parkom ter med 25. in 27. avenijo, torej samo v takimenovanem »slogovnem delu mesta«, v predmestju in de-larske, zlasti pa črnske okraje, je vstop prepovedan, kajti vizum OZN ne velja tudi za ZDA.

JASNA NAVODILA — V Franciji se izdali poseben »sprotnik za vojake«, ki je namenjen pred-

Rumeni možički s črnimi čepicami, odsekane roke in umetno zobovje na splavu

Ljudje, ki na ladjah strmijo v radarska platna cele ure mnogokrat ne vidijo ničesar, kadar radar zares zasledi ladjo v bližini. Mnoge soferje tudi hipnotizira dolga vožnja po enoličnih avtomobilskih cestah, zaradi česar mnogokrat pride do avtomobilskih nesreč.

so prišle iz zemlje. Nek študent je videl ogromno zobovje, ki je plavalo na splavu po reki navzdol.

Halucinacije so izredno prepričljive; prav tako glasba in glasovi, ki prihajajo iz praznine. Dva študenta sta doživela še bolj zmedene občutek: na postelji je bilo dvoje teles iste osebe. Nekatere žrtve so zdržale celih šest dni, drugi pa so kljub dobri plači odpovedali službo že po prvem dnevu. Takoj ko zapustijo celico je halucinacij konec, toda žrtve še niso normalne. Bolj jih glava, ne morejo se učiti in ne znajo več pisati. Včasih to traja celih 24 ur.

Tako je študent »opremljen« za poizkuse

Z eksperimenti skušajo izmeriti stopnjo omrtnosti možganov. Študenti po navadi prve ure prespijo. Ko se zbudijo, postajajo vedno bolj nemirni. Premetavajo se sem in tja, pojejo in govorijo sami s seboj. Izredno pozovejo, naj rešijo kakšen enostaven aritmetični problem.

Kadar teh motenj ni, skušajo žrtve premisljevati o svojem študiju ali pa se skušajo kratkočasiti z različnimi problemi. V večini primerov se jim to posreči. Počasi jim možgani omrtnijo ali pa jih ne obvladajo več. Njihove misli brezsmiselno tavajo. Znanje aritmetike pade na raven prvega razreda osnovne šole.

Začnejo se pojavljati čudne halucinacije. Študenti vidijo pred očmi pike in črte. Nato postanejo halucinacije bolj življenjske. Vidijo vrsto rumenih majhnih mož s črnimi čepicami, ali procesijo veveric, ki korakajo po snegu. Študenti so tudi poročali, da so videli predzgodovinske živali, čudna velenstva, ali par odsekanih rok, ki

vsem rekrutom. V tej lepo opremljeni brošuri so zelo jasna navodila za vse nezdobe, ki lahko zadenejo novince. N. pr. »Umik je potreben za umikanje;« »če sofer pri valunu zaspi, ni druge pomoči kakor da se ga zbudi;« »puška je za ubijanje;« »bolnega konja se spozna po tem, da žival zgubi živahnost in postane zamisljena.«

TOČNOST — Združeno ženo v Indiji je poslalo svojim članicam, ki so bile povabljene na nek kongres vabilo z naslednjim navodilom: »Draga tovaršica, kongres se bo začel ob 16.30 uri; prosimo te, da prideš ob 17.30, toda ne mnogo kasneje, čeprav vemo, da se žene v krajšem času ne morejo pripraviti.«

ZAMENJA SE VSE RAZEN... — V Minneapolisu je nek podjeten človek odprl agencijo za zamenjavo poročnih daril, kajti znano je, da novoporočenci pogosto dobijo v dar več istih predmetov, katerih ne morejo vseh uporabiti. V izloži omenjene agencije v Minneapolisu je naslednji napis: »Tu se zamenja vse razen zakonca.«

SREĐSTVO PROTI DOLGOVEZ-NOSTI — Organizatorji neke konference pri družbi standard Oil so iznašli zelo učinkovito metodo proti dolgovoznim govorom. Določili so koliko sme trajati vsak govor. Dve minuti preden bi se moral končati, se na steni prižge rumena lučka. Ko potečeta še ti dve minuti se prižge rdeča, če pa govornik še ne nehne, se proti govorniku sproži bombica, ki ga zavije v gost dim.

Tombola in volitve v New Yorku

Pravijo, da je v ZDA vsak tretji človek patološko nagnjen k igranju za denar — Demokrati so za tombolo, republikanci pa proti njej

Čprav morda zveni smešno, pa vendar igra tombola eno najvažnejših vlog v volilni borbi države New York, ki je njen volilni izid zelo pomemben. Republikanci so proti tomboli, demokrati pa so zanj, in zelo pogosto lahko slišite radijske in televizijske oglaševanje: »Tisti, ki so za tombolo, bodo glasovali za demokrate.«

Zakaj ima tombola tako vlogo pri volilni borbi, je videti šele, ko se ugotovi, kdo ima koristi od igranja tombole v državi New York. Državni poslanec Edward A. Cunningham, ki je odločen borec za prepoved tombole, ceni celokupni dohodek od igranja tombole na 25 milijonov dolarjev, od česar odpade samo na mesto New York nad 18 milijonov. Tombolo igrajo predvsem po kroških katoliških cerkva, v cerkvenih šolah in po raznih humanitarnih

ustanovah, združenjih bivših borec in podobnih. Tako predstavlja tombola enega glavnih dohodkov katoliške cerkve v državi New York. In ker so katoliki v glavnem demokrati, medtem ko so protestanti v veliki večini republikanci, je s tem določeno tudi »načelno stališče« enih in drugih do igranja tombole.

Iz tega je nastalo celo teološko vprašanje. Najuglednejše pojasnilo o stališču katoliške cerkve do vprašanja tombole je dal Francis J. Conell,

dekan teološke šole na ameriški katoliški univerzi v Washingtonu, ki je izjavil: »Po splošnem mnenju teologov, ki ga cerkev odobrava, igranje za denar samo po sebi ni grešno. Toda naravno predpostavljajo izpolnitev nekaterih pogojev: mora biti častno, vsi udeleženci morajo imeti možnost na zmago... Po drugi strani pa je na vsak način izvirnim zakonodajalcem dovoljeno (!) da postavljajo nekateri omejitve proti igranju za denar, ker to lahko, posebno

če gre za široko razširjeno igro, vodi k mnogim zlorabam...« Visoko mnenje protestantskih teologov pa je popolnoma nasprotno. Gospod Rishell predstavnik New York State Council of Churches je na primer izjavil: »Naše stališče je: nasprotovanje vsakovrstnemu igranju za denar, ker to predstavlja moralno zlo. Tako igranje preprečuje individualni razvoj in je zato vsako dejanje v tem smislu že samo po sebi grešno... Igranje za denar je bič današnjega modernega življenja v ZDA. Zato se mora cerkev truditi, da odvrača ljudi od igranja za denar. Cerkev ne sme dati igranju potuše. Večina ljudi igra tombolo zaradi nagrad in ne zaradi podporanja dobre stvari...«

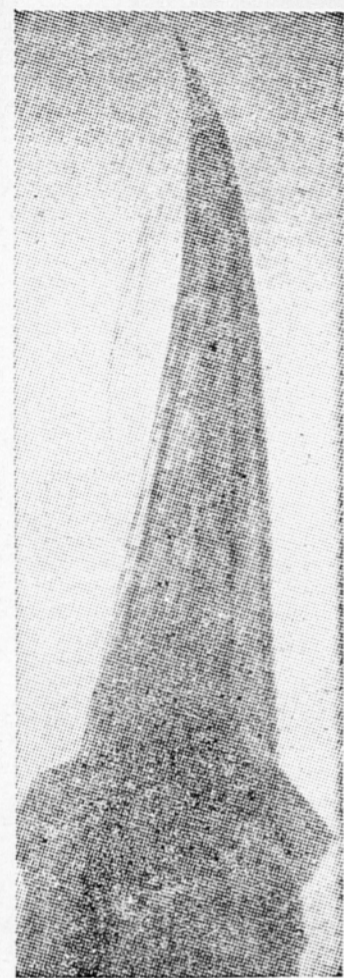
Vendar pa se vsa zadeva ni ustavila samo pri visokih teoloških mnenjih. Za svet so vprašali tudi psihiatre in največja avtoriteta na tem področju dr. Edmund Bergler, je izjavil, da je imel 60 pacientov, ki so duševno zboleli zaradi strastnega igranja tombole in da je v ZDA vsak tretji človek patološko nagnjen k igranju za denar. Vendar pa njegovo strokovno mnenje ni niti proti, niti za tombolo, kajti on trdi: »Svet se ne bo spremenil zaradi tega, če tombolo uzakonite ali ne...« Jaz delam razliko med igranjem za razvedrilo, ki ni nevarno in patološko-strastnim igranjem... Vsakdo ima v sebi nekaj živčnosti, vendar pa ni vsakdo nevrotik. Toda celo nedolžno igranje ima lahko težke posledice.«

Tombola je postala politični problem, ko je sedanja republikanska administracija naročila policiji, da mora v praksi izvajati zakon, ki prepoveduje igranje tombole. Pretirano vneti policijski inšpektor Goldberg je naročilo razumel dobesedno in začel je razganjati gospodinj, ki so po šolah in cerkvah zvečer igrate tombolo. Ker pa je v mestu New York oblast v rokah demokratov, je bil inšpektor Goldberg degradiran, nakar je sam podal ostavko. To je povzročilo vihar v kozarcu vode. Katoliška cerkev se je odločno uprla prepovedi igranja tombole, ker bi jo to spravilo ob znatni del njenih dohodkov. Prav tako so se uprle tudi gospodinjje.

Republikanci so očitno zanesli, da je postala tombola zelo nevarno orodje politične propagande v rokah demokratov. Zato v zadnjem času vedno pogosteje ponavljajo navodila policijskim organom, naj ne razganjajo strastnih igralcev tombole, čeprav je zakon, ki jo prepoveduje, še vedno veljaven. T. K.

Orkan „Hazel“

Največji orkan, ki je zadnja leta divjal v Severni Ameriki, imenovan »Hazel«, je pretekli teden zahteval v ZDA in Kanadi 160 smrtnih žrtev, nad 70 ljudi pa še vedno pogrešajo. Preden je pridivil na severno-ameriško celino je zahteval nad

300 smrtnih žrtev na Haitiju, kjer tudi pogrešajo še vedno nad 400 ljudi. Zaradi poplav, ki jih po orkanu po navadi povzročijo hudi nalivi, je moralo v Torontu in v Ohio zapustiti svoje domove na tisoče družin. Skoda, ki jo je povzročil, dosedaj še niso mogli ugotoviti, vendar je jasno, da bo znašala desetine milijonov dolarjev. Kako hud je bil veter (nad 150 km na uro) je videti tudi po zgornji sliki. Nek amater je fotografiral zvonic cerkve v Richmondu, Virginija, prav v trenutku, ko je omagal pred hudim vetrom.

Nixonov govor tepcem

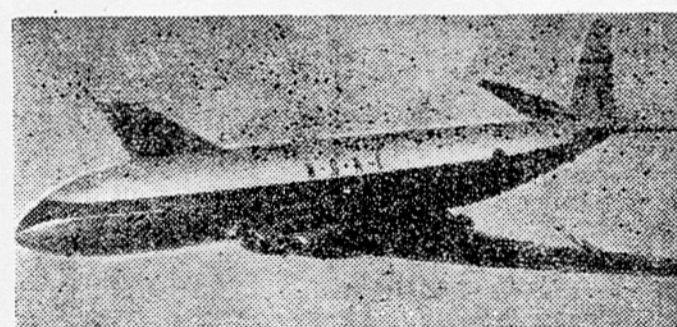
V okviru predvolilne kampanje je imel podpredsednik ZDA Richard Nixon zelo dober volilni govor, ki so ga prenašale radijske in televizijske postaje. Vendar pa kljub prizadevanju, da bi pridobil volje zase, Nixon verjetno ni dosegel zaželenega uspeha. Radijski tehniki so mu pokvarili učinek, ker niso pravčasno izključili mikrofona in tako so ameriški volivci po končanem govoru slišali tudi Nixonovo pricetano pripombo svojim prijateljem: »Upam, da je bilo moje čukanje dovolj dobro za te tepci!«

Zakaj so se ponesrečili „Cometi“

V delcu sekunde je zračni pritisk vrgel vse potnike iz kabine, nakar se je letalo razletelo in začelo goriti

V britanskem inštitutu za preizkušanje letal »Farnborough« so po dolgih mesecih zaključili raziskavo o vzrokih nesreč, ki so v začetku tega leta zahtevale 56 človeških žrtev. Pred posebno komisijo v Londonu je pričal o rezultatih raziskovanj vodilni britanski letalski strokovnjak sir Arnold Hall. Odkritja stro-

talni oklep potniške kabine popustil? Na višini 12.000 m je popustil oklep. Nato pa se je v enem delcu sekunde zgodilo naslednje: Odprta se je povečala in stisnjeni zrak v kabini je s pokom planil v ozračje. Potniki so odleteli skozi odprtino, kot da bi jih izstrelil iz puške, mnogi ne da bi se sploh

Potniško letalo »Comet« ki nikdar več ne bo poletelo

kovnjakov so opisana v knjigi, ki je osem centimetrov debela in je težka več kot štiri kilograma. Znanstveniki so svoje preizkuse delali na ostankih letal, ki so se ponesrečila in uničili s poizkusi še tri cela letala tipa Comet I. Iz ostankov ponesrečenih letal so znanstveniki ugotovili, da je na višini 12.000 metrov popustilo ogrodje hermetično zaprte kabine, in sicer pri stranskem oknu tik nad krlom. Ko so letalo Comet prvi pustili v promet, je bilo sicer preiskušeno v tem pogledu, in tedaj so ugotovili, da more kovina, iz katere je bilo narejeno, izdržati dvakrat večji pritisk, kot je bilo predpisano. Tedaj niso mogli ugotoviti, da je na posameznih mestih v aklimatizirani kabini za potnike ta pritisk mnogo večji in da bi morala kovina na mestu, kjer je pritisk največji, to je na tistem mestu, kjer je v nesrečah popustila, izdržati nič manj kot 10.000 kilogramov na kvadratni centimeter.

Kaj se je zgodilo, ko je me-

telj še obe konici krl. Ostanek trupa je začel goriti. Goreči trup z okrnjenimi krili je v prevrnjenem navpičnem svedru treščil v morje.

Kot glavni vzrok nesreč Cometov navajajo znanstveniki torej »preurjenost kovine«, z drugimi besedami, dolgotrajni pritisk na eno in isto mesto, ki povzroči, da kovina popusti (isto opazimo, če prelomimo žico s tem, da na enem mestu prepogibamo). Znanstveniki tudi upajo, da so sedaj odkrili način, kako v bodoče na letalih zagotoviti, da se podobno ne bo več dogajalo.

43 ladij se je potopilo, 15 jih pa pogrešajo
Iz Lloydovega registra je razvidno, da se je v zadnjem letu potopilo 43 ladij, 15 ladij pa pogrešajo. Največje izgube so pretrpele ZDA, ki so izgubile šest ladij s skupno tonažo 5.085 ton. Velika Britanija je izgubila štiri ladije, Španija tri, Finska, Nemčija, Italija, Japonska, Nizozemska, Norveška in Švedska pa vsaka po dve. Od 15 pogrešanih ladij je pet britanskih, dve nemški, štiri nizozemske, ena francoska in ena norveška.

Skupno pa je lani iz različnih razlogov prenehalo pluti na svetu 223 ladij s skupno tonažo 303.459 ton. Od začetka stoletja je prenehalo pluti najmanjše število ladij leta 1952, in sicer 181 ladij s skupno tonažo 219.429 ton.

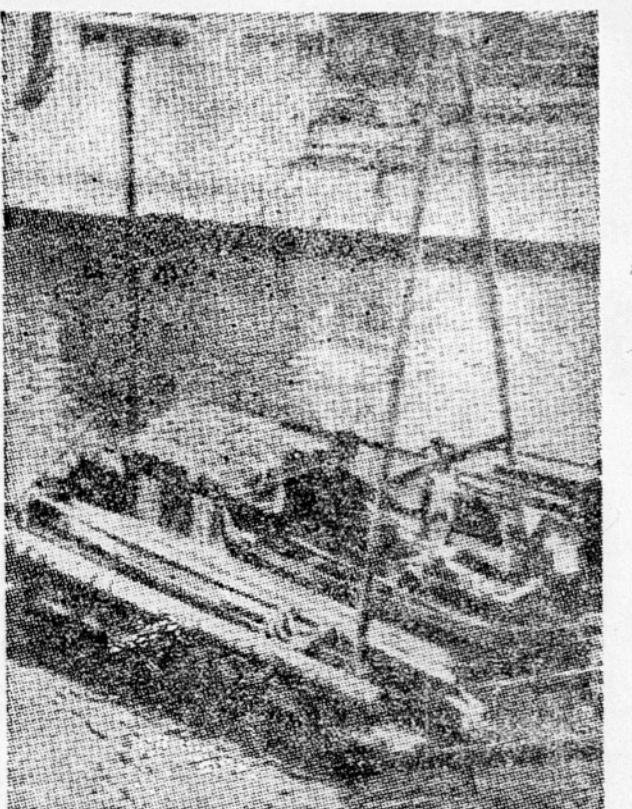
Sončni telefon

Znanstveniki ne povedo, kaj se zgodi, kadar je oblačno

Prvi korak k uresničitvi starih sanj človeštva so pred kratkim napravili znanstveniki ameriške »Bell Telephone Company«: uporabili so sončno energijo za proizvodnjo električne energije. Po dolgih letih dela jim je končno uspelo napraviti baterijo v kateri se proizvaja in nabira elektrika iz sončnih žarkov. Trenutno je izkoriščanje sončne energije še v preizkusnem stadiju, vendar pa prvi rezultati mnogo obetajo. Sončne žarke lovijo na lahke silicijeve plošče, kjer na vsakem kvadratnem metru površine nastane 50 vatov električne energije. Izkoriščanje sončne energije je 6 odstotno v kratkem na bodo dosegli že 10 odstotno. Če primerjamo ta rezultat z rezultatom pretvarjanja premoga in nafte v pogonsko energijo, je treba priznati, da je to že velik uspeh. Prve vesti v tisku so že prikazale

mnogostevne možnosti izkoriščanja novega izvora energije. Relativno majhna baterija je omogočila telefonski razgovor na razdaljo 15 km; tudi za majhen radijski sprejemnik zadošča baterija dolga pot od Peruja do Samea, kom. Razmišljajo že, da bi s sončnimi baterijami opremili podeželske telefonske centrale in morda ni daleč dan, ko bodo delovali s sončno energijo tudi gospodinjstvi električni aparati. Izkoriščanje sončne energije bi človeštvo odvzelo veliko skrb za pridobivanje električne energije. Sonec izžareva dnevno trilijon kilovatnih ur, kar je več kot znašajo vse svetovne rezerve premoga, nafte, prirodnega plina in uranija. Obstaja pa še vedno problem kako čim čeneje spremeniti svetlobe v pogonsko silo.

Drugič s splavom čez ocean

William Willis, 61-letni Newyorčan, je pred enim tednom pristal s svojim splavom v Pagu na Samoaških otokih. Za njim je bila 9.000 kilometrov dolga pot od Peruja do Samea, ki je trajala 115 dni. Njegovo potovanje je bilo skoraj 3.000 kilometrov in 15 dni daljše kot potovanje, ki ga je opravil pred sedmimi leti Kon-tiki. Willis je hotel s potovanjem dokazati, da človek lahko preživi daljši dobo na oceanu samo ob ribah in

deževnici. Zdravnik, ki je Willisu na pristanku pregledal, je izjavil, da je v izvrstni telesni kondiciji. Moč je močno zago-rel, brada pa mu je zrasla do pasu. Edini spremljevalec, ki ga je imel na dolgi poti je bila njegova mačka, ki se je, prav tako kakor on, hranila z ribami. Splav je bil narejen iz sedmih balzovih debel, na njem pa sta bila dva jamba za jačiri in majhna kabinka.

ZADNJE VEŠTICE

SPORT

MEDNARODNI SAHOVSKI TURNIR V BEOGRADU

Bronštajn in Petrosjan potrjujeta sloves

Beograd, 28. okt. Mednarodni turnir, ki ga je v proslavo desetletnice osvoboditve Beograda organizirala srbska šahovska zveza, je nepričakovano postal najmočnejši turnir, kar smo jih imeli v Jugoslaviji, vse od blejskega turnirja leta 1931 dalje. Nekaj dni pred začetkom so namreč Rusi prijavili dva izmed svojih največjih mojstrov Bronštajna in Petrosjana. Prvič je, da sovjetski šahisti sploh nastopajo v Jugoslaviji. Razumljivo, da sta sovjetska igralca delžni posebne pozornosti na tujem, v vsa priznanja pri obisku. Bronštajn je danes nedvomno drugi ali tretji na svetovni vrednostni lestvici, 24-letni Armenec Petrosjan pa je verjetno najbolj nadevanejši velemojster najmlajše generacije in sodeč po prvaki. Tudi ostali inozemski udeleženci so kvalitetni, čeprav deloma manj znani. Madžarski velemojster Barca je imel na olimpiadi v Amsterdamu najboljši rezultat na tretji deski (boljšega kot Bronštajn). Madžari nam dajejo prednost pred Szabom. Barca je edini, ki ima v Beogradu sekundanta — znanega mojstra Floriana, medtem ko je to pri Rusih prvi primer, da so prišli na turnir brez njih.

Švicar Nievergelt je bil član mladega olimpijskega moštva, ki je doseglo prvo mesto v tolažinski skupini. Švicar je dosegel na tretji deski 87 odstotkov točk, mladi Nemec Joppen pa je v Amsterdamu iz osmih partij pospremlil šest točk. Pilnik, Porecca, Wade in izraelski prvak Czernjak so znani s številnih mednarodnih turnirjev. Domača zasedba je skoraj popolna, saj izmed najmočnejših manjka samo Fuderer. Razumljivo je, da imajo Beograjčani kar deset zastopnikov med enajstimi Jugoslovani.

Pri prvih štirih kolih je položaj na tabeli docela nejasen. Vodi sičerski glavni favorit Bronštajn, toda tesno za petami so mu Petrosjan, Gilgorič in Matanovič. Bronštajn je imel doslej tri lažje nasprotnike v četrti partiji v enajstih bil izjemno vprašanje. Vprašanje je še, če bo Bronštajn po naporni in odgovorni igri na olimpiadi vzdržal na tem turnirju do konca. Petrosjan pa je očitno spočit in je dobil dve partiji v silnejem boju. Čeprav je v prvih dveh partijah ni dosegel več kot remi. Izmed naših sta Matanovič in Gilgorič za zdaj v najboljši formi. Posebno Matanovič se je izkazal z zmago nad Pilnikom, pri čemer je razveselilo tudi to, da je zaletel modernizirati tudi svoje igre v otvoritvah. Tudi Ivkov je dal doslej kvaliteten zelo dober igro. V zadnjem letu je očitno spet zelo napredoval. Dobro se držita tudi Trifunovič in Rabar. Jaz pa sem klub primeroma dobri igri spet trpel na startnih težavah. V partijah z Matanovičem in Bronštajnom spet nisem znal »zabit gola«. Z Ivkovom sem dobro rešil težko pozicijo. Toda ta partija je trajala devet ur in po še šest ur analiziranja, pa sem zato verjetno izgubil z Joppenom.

Turnirski dvorana je žal neprimerna, toda ne po krivdi organizatorjev, ki so pač v zadnjem trenutku morali sprejeti edino razpoložljivo dvorano. Kaže, da niti električna napeljava v začetku ni bila v redu. Poleg tega je dvorana brez oken, ventilatorje pa so namestili šele nekaj dni po začetku. Sedaj, kadar tečejo, povzročajo oglašujoč hup. Občinstvo je zelo nemirno. Bronštajn je imel popolnoma prav, ko je zato rekel največje časovne stiske v partiji z enojno za nekaj minut ustavi uro, dokler se ni »vihar« v dvorani polegel.

Tudi z nastanitvijo v hotelu smo imeli težave, ker so vsi hoteli prenapolnjeni. Ugotovili smo tudi, da sta prvo noč predstavnika dveh držav morala spiti celo v isti postelji, namreč predstavnik Velike Britanije in Nove Zelandije. K sreči pa je bila to samo šala — Wade ima namreč dvoje državljanstev.

Vasja Pirč

Dan remijev

Beograd, 28. okt. V VII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja so se partije Wade : Nievergelt, Barca : Karakajč, Nedelj- kovič : Petrosjan, Mihč : Rabar, Matanovič : Gilgorič, Ivkov : Porecca, Joppen : Trifunovič, Bronštajn : Czernjak in Pirč : Pilnik končale remi, medtem ko sta Janosevič in Djurašević prekinila.

Partije VI. kola so se večerje končale s temle izidi: Nievergelt : Pirč 0:1, Pilnik : Janosevič 1:0, Djurašević : Bronštajn remi, Czernjak : Joppen 1:0, Gilgorič : Ivkov remi, Porecca : Mihč 1:0, Rabar : Nedeljčević remi, Petrosjan : Barca remi, Karakajč : Wade 1:0, Trifunovič : Matanovič 1:0. Prekinjena partija med Czernjakom in Ivkovom se je končala z zmago prvga.

Stanje po VII. kolu: Petrosjan in Bronštajn po 5,5, Barca, Matanovič, Trifunovič in Gilgorič po 4,5, Rabar in Karakajč po 4 točke itd.

Na turnirju II. zvezne lige v Mariboru po VI. kolu stanje na tabeli takole: Sarajevski SK 23 (9), Zeleničar (M) 23 (9), LSK 19 (9), Novosadski SK 17 (7), Kurjački (Pančev) 16 (6), Student (Skoplje) 16 (4), Zagreb 11 (6).

Turneja naše šahovske reprezentance. Te dni so bile dokončane dogovori mednarodni nastopi naše šahovske reprezentance z Nemčijo v dneh 28. in 29. novembra, z Luksemburgom v dneh 23. in 24. in s Saarom v dneh 28. in 29. novembra. V Folkringenu v Posarju bo 28. novembra mednarodni brozetilni turnir, na katerega so povabljeni vsi člani naše ekipe, razen tega pa še Euwe, Unzicker, Bronštajn, Tartakower, Donner, Schmid, Joppen itd.

ZENICA PRIDE

Pojutrišnjem se bo enajstotica Odreda spet enkrat pokazala domačemu občinstvu. V VI. kolu II. zvezne lige je na sporedu prvenstvena tekma Zenica—Ogrč. Začetak tekme je določen na 14.30 ur. V predtekmi ob 12.45 uri bosta igrali — prav tako za točke — moštvi Svobode in Odreda B. Vstopnina za obe prireditvi je običajna. Vstopnice so napredaj že vnaprej v društveni pisarni na stadionu, v soboto popoldne in nedeljo dopoldne pa tudi pred NA-MA pri pošti.

Seveda je to samo eno izmed več vrste nogometnih srečanj za točke, ki bodo na vrsti to nedeljo. V isti dobi se igra izrazito nogometna. Med udeleženci II. zvezne lige, kamor spadata nedeljska nasprotnika iz Ljubljane, bodo igrali še naslednji pari: Lovčič : Babotički, Velež : Matva, Budućnost : Napredak in Metalec : Boleki.

Enako popoln spored kakor v gornji ligi bodo imeli tudi kandidati za najboljša mesta v našem nogometu v soboto. Srečanja I. zvezne lige so za nedeljo razporejena takole:

Partizan : Lokomotiva, Radnički : Crvena zvezda, Dinamo : Zagreb, Hajduk : BSK, Proleter : Sarajevo, Spartak : Vojvodina in Zeleničar : Vartar.

Novo brige in malo upanja pa prida uspehov nam obetajo nogo-

metni dvoboji za točke v hrvatsko-slovenski ligi, saj ima to nedeljo samo mariborski Zeleničar prednost domačega igralca. Hrvatski zadnji meč je na širini niti tudi vzile temu kruto po vodi. Bomo videli to pot. Spored obsega 6 tekem, in sicer:

Sibenik : Kladivar, Split : Uljanec, Tekelac : Ljubljana, Zeleničar : Borovo, Bika : Segesta in Trešnjevka : Branik.

V slovenski ligi so pari VI. kola določeni takole:

Branik (G) : Graficar, Postojna : Izola, Koper : Koper, Celje : Ptuj, Slovan, Aurora : Zeleničar (G), Rudar (V) : Sobota, Nafta : Aluminij, Rudar (T) : Kovinar (S), Proletarec : Drava in Bratisvo : Kovinar (M).

Tudi Partizan ob točko

Beograd, 28. okt. (Tanjug). — Pred tekmo 2000 gledalci se je danes prvenstvena tekma I. zvezne lige med Partizanom in Proleterjem iz Osijeka končala neodločeno 2:2 (2:0). Gole so dali: Jocić in Valok za Partizana ter Veščič in Dvorčan za goste.

Domača enajstotica je igrala dobro samo dotlej, dokler ni dosegla obega gola, pozneje pa je posebno napad vidno popustil, saj so napadilci v glavnem le čakali, da bi zoga prišla do njih. Bolji ko je šla tekma proti Partizanu, bolj je bilo moštvo Partizana neudinkovito, tako da so Osijetanci do kraja nadomestili ves naskok prvga polčasa.

Nedolžen rezultat je realen, čeprav so bili domačini nekaj časa boljši na terenu.

Zaostali dve nogometni tekmi iz IV. kola I. zvezne lige sta se obe končali nekoliko presenetljivo. Hajduk je moral odločno točko zmagati v gostih 1:1 (1:1) na domačem igrišču. Crvena zvezda pa se je morala v srečanju z BSK sprizniti celo s porazom 1:2 (1:1).

Le dober profesor bo dobro učil svoje dijake

Včeraj dopoldne je bil v domu sindikatov občni zbor Društva profesorjev in predmetnih učiteljev v Ljubljani. Poleg njegovih članov so se zboru udeležili še zastopniki oblasti in raznih društev.

V poročilu o delu društva je njegov predsednik Franc Ahlin med drugim dejal, da je skrb Društva usmerjena predvsem na izboljšanje kadrov na splošno izobraževalnih šolah. Ti naj bi bili še najboljši ter tako tudi družbena čim bolj koristni. Društvo pa si tudi prizadeva, da bi bili tem kadrom zagotovljeni tudi ustreznimi prejemki.

Govoreč o vprašanju reorganizacije šolstva in družbenega obveščamo

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

OBVEŠČAMO

cenj. goste, da se odpre s 30. oktobrom 1954 znana VINSKA KLET, ki bo odprta dnevno od 17. do 24. ure.

Za cenj. obisk se priporoča kolektiv Grand hotela »Union«

Razgovori v Washingtonu

ADENAUER IN EISENHOWER STA SOGLASNA, DA MORA PRITI DO ZDRUŽITVE NEMCIJE SAMO Z MIROLJUBNIMI SREDSTVI

Washington, 28. okt. (AP). Zahodnonemški kancler Adenauer in ameriški zunanji minister Dulles sta imela danes predpoldne prvega izmed obih nameranih sestankov. — Adenauer se je sestal tudi s predsednikom Eisenhowerjem.

Po sestanku med kanclerjem in predsednikom Eisenhowerjem je bilo objavljeno skupno sporočilo, ki poudarja, da predstavlja sporazum med Francijo in Zvezno nemško republiko napredek, ki je posebno ohrabrilnega pomena za trajen mir na evropskem kontinentu. V sporočilu je rečeno, da sta oba državnika izmenjala mnenje o zadnji sovjetski notni zahodnim državam. Prav tako je poudarjeno, da sta Eisenhower in Adenauer soglasna, da mora priti do združitve Nemčije samo z miroljubnimi sredstvi. Predsednik Eisenhower je še zagotovil kanclerju Adenauerju, da bodo ZDA še naprej vlagale napore, da bi prišlo do izpustitve zadnjih vojnih ujetnikov, ki so še v Sovjetski zvezi.

Obisk na Srednjem vzhodu

LONDON, 28. okt. (AFP). Diplomati v Londonu dajejo veliki pomen misli, ki jo je Anthony Eden povelil Shuckburgu, pooblaščen britanskega podsekretarja za Srednji vzhod v ministrstvu za zunanje zadeve. Shuckburg je ed-potaval na šestdesetinski obisk državam Srednjega vzhoda. Med velikim številom držav, ki jih bo na tem področju obiskal, je prva Libanon. Čeprav se izjave, podane v britanskem znanem ministru, omejujejo na to, da je namen Shuckburgove poti pro- učiti politični položaj na tem področju in koordinirati delo britanskih diplomatskih misli, menijo med dobro obveščeni diplomatski svetovi v Londonu, da predstavlja ta pot pripravo za nove britanske korake na Srednjem vzhodu.

Drzne napovedi

»Telegraph«

Berlin, 28. okt. (AFP). — Po poročilih berlinskega lista »Telegraph« pripravljajo sovjetsko zunanje ministrstvo novo noto, v kateri predlaga zahodnim državam splošno svobodno volitve v Nemčiji, in to še pred konferenco štirih držav o ponovni združitvi Nemčije, vendar pod pogojem, da so ZDA, Anglija in Francija pripravljene, da za sedaj, kot pretiluslo, odloče ratifikacijo vseh pariških sporazumov. List trdi, da prihaja vest o tem iz »zanesljivih virov v Vzhodni Nemčiji«. Po drugi strani pa list tudi trdi, da ima sovjetska vlada namen še pred koncem leta umakniti večino svojih sil iz sovjetske cone Nemčije.

Švedsko mnenje o pariških sporazumih

Stockholm, 28. okt. (AFP). — Predsednik švedske vlade Erlander je izjavil sinoči v parlamentu, da »nedavni dogodki v mednarodni politiki ne dajejo švedski povoda, da bi spremenila svojo zunanjo politiko«. Švedski predsednik je hkrati izrazil upanje, da bo demokratičen vpliv zmagal v Zahodni Nemčiji, da ne bo ponovna obo-rožitve te države povzročila nepričakovanih posledic.

Liberalni prvak Ohlin je izjavil, da »spomeni sporazumi, podpisani v Parizu, utrditve miru in zmanjšanje nevarnosti pred sovjetskim gospodstvom v Evropi«.

Kaj vse mora vlada upoštevati

POLEMIKA V BRITANSKI SPODNJI ZBORNICI O CIPRU

London, 28. okt. (AFP). Novi britanski minister kolonij Lenno Boyd je izjavil danes v Spodnji zbornici, da britanska suverenost nad otokom Ciprom priznava sporazum v Lausanni, ki ga je podpisala grška vlada. Britanska vlada mora upoštevati koristi in dolgoročne interese celotnega ciprskega prebivalstva, kakor tudi pravice manjšin, razen tega pa mora upoštevati še strateške potrebe ter zahteve miru in stabilnosti v vzhodnem Sredozemlju. »Britanska vlada, je nadaljeval Boyd, ne more napovedati trenutka, ko bo opustile britanske suverenosti nad Ciprom v skladu z odgovornostmi, ki jih je prevzela Velika Britanija za varnost Srednjega vzhoda.«

Laburistični poslanci Bevanove skupine so se nekajkrat vmešali v govor Boyda, zahtevajoč od

PRODAMO:

GENERATOR »Siemens-Schuckers E 120, 1000 obratov na minuto, napetost 110—220 V, 60 Kw. — ELEKTRO-MOTOR 20 KS, 110—220. — LUSČILICO ZA JEČMENOVO KASO, kapaciteta 3000 kg na 24 ur. — STRUŽNICO za obdelavo lesa H 600 s 4 noži in z elektro-motorjem. — VRTALNI STROJ za les z elektro-motorjem B5 20. — SEKULARNO ZAGO z elektromotorjem PCP-450.

Naslov v oglasnem oddelku »Slov. poročevalca« Celje.

Tovarna avtomobilov Maribor

sprejme s takojšnjim nastopom:

2 TEHNIKA METALURGIJE za delo v livarni in metalografskem laboratoriju;

1 ABSOLVENTE KEMOLABORANTSKE SOLE, voljaštene proste, za delo v laboratoriju ali v galvanični delavnici;

VEČ BRUSACEV za ročno brusenje in poliranje kovin, STRUGARJE, REZKARJE, FINOBRUSILCE in LIVARJA za livarno.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih zaposlitev in kvalifikacij sprejema personalni oddelek tovarne avtomobilov Maribor.

Henri je odmahal z glavo. »Pa še boste,« je zadržal Zidler. »Zavohal sem jo v neki kavarni z godbo in petjem, kjer je ne znajo prav ceniti. A povem vam, dekle je silno nadarjeno. Čisto samosvoj način ima. Povešenih oči in z izrazom sramežljive device ti zapoje tolikanj mastne popevčice, da ti gredo lasje kar pokonci. Imeli jo boste priložnost videti, ko se bodo pričele izkušnje. Videli boste, da vam bo pogodu. Prava senzacija bo Potlej se bodo goje malce zavrteli, da se segrejejo in užejajo. Ko si bodo naročili pijačo, jim pokažem Aicho. Bržkone tudi Aiche ne poznate?«

Ne da bi čakal na Henrijev odgovor, je nadaljeval: »To je potepuška, neumna gos, kakor so vse njene vrste. Ali kadar ti jame zvijati zadnjico in plesati svoj danse du ventre! Potem zopet malo sukanja. Potlej nastopijo trije akrobati Morelli s točko, ki je že na sporedu v »Hippodromu«. Ta je namenjena največ ženskam. Saj dobro veste, kakšne so. Hudo rad gledajo mišičaste moške v tesnih hlačkah rožnate barve. To jim vzdrami kri. Nato spet nekaj plesa, še nekaj točk in nazadnje — kankan. Priznajte, da zlepa ni boljšega zaključka sporeda, kakor je ta.«

»Ta je res prava paša za oko,« je priznal Henri. »Sem pa tja celo policijo zbode v oči!« je pristavil smehljaje se.

Zidler je ob tej opazki zgolj prezirljivo zamahnil z roko. A iznenada ga je prevzela nekakšna prečudna plahost. Obraz mu je zalila rdečica zadrege. »Nemara me boste imeli za prismuknjence, ker vam to pripovedujem?«

Henri je v protest rahlo edkimal.

»Bržkone si mislite: »Čemu neki mi vse to trobelja?« je nadaljeval Zidler. »Saj vsa se vendar senzarila komaj pred dobro uro. Toda, vidite, vse te stvari že hudo dolgo prelevam

Spominke slovesnosti v Grčiji

ATENE, 28. okt. (Tanjug). Danes so bile v Atenah in po vsej Grčiji velike slovesnosti v spomin na 28. oktober 1940. leta, ko je Grčija odločno odklonila ultimativne zahteve osvajalcev. Slovesnosti so se pravzaprav začele večer, ko so organizacije bivših vo-racev proti fašističnim agresorjem in proti organizacijam položile vence na spomenike in na grob Neznanega junaka. V okviru proslave je bila danes dopoldne Atenah velika parada enot grške armade. Paradi so med drugim prisostvovali tudi člani diplomatskega zbora in delegacija Jugoslovanske vojnne mornarice, ki je na prijateljskem obisku v Grčiji.

Nobelova nagrada Hemingwayu

LTOCKHOLM, 28. okt. (AFP). Letošnja Nobelova nagrada za književnost je bila dodeljena ameriški pisatelj Ernestu Hemingwayu. Člani razsodišča švedske kraljevske akademije so dodelili to največje priznanje Hemingwayu »za njegovo močno umetnost in vpliv njegovega stila na sodobno književnost, kar se je pokazalo v njegovem nedavno objavljenem delu »Starec in morje«. Hemingway je 46. prejemnik te nagrade, odkar jo je ustanovil Alfred Nobel.

»Srečen in ponosen sem, ker sem sprejel Nobelovo nagrado za književnost,« je izjavil pisatelj Ernest Hemingway novinarjem, ki so ga obiskali na njegovem posestvu pri Havani. Hemingway je dejal, da zaradi počibek, ki jih je doživel ob svojem potovanju po Afriki, ne bo mezel odstopati s švedsko nagrado, osebno sprejel Nobelovo nagrado.

Prebeg v Berlinu

BERLIN, 28. okt. (AFP). Tu so danes sporočili, da je šef tiskovnega oddelka vzhodnonemškega kabineta, ministrstva Irgen Scheer pobegnil v zahodni Berlin. Scheer je izjavil, da je pobegnil, ker ga je njegova žena prijavila vzhodnonemškemu oblastem zaradi ideoloških odstopov.

Napoved dolge razprave

REM, 28. okt. (Tanjug). V italijanski skupščini je nočjo začela razprava o predlogu zakona, ki daje vladni pooblastila, da na področju delovnih odnosov in položaja državnih namestencev sprejme ukrepe z zakonsko močjo. Ta zakon je nedavno po žoltni razpravi odobril v senatu. Komunistična levica je poskušala nočjo onemogočiti razpravo o tem zakonu, izjavljajoč, da je zahteva vlade, da bi dobila ta pooblastila, protustavna. Pričakujejo, da bo razprava o tem vprašanju zelo dolga, ker bodo komunisti z vsemi sredstvi poskušali odgoditi sprejem zakona, s katerim se njihovi sindikati ne strinjajo.

Okrajni ljudski odbor - Svet za prosveto in kulturo Gorice

razpisuje oifertalno licitacijo

za izdelavo 400 šolskih mizic, 800 stolčkov, 60 listnih šol. tabel, 80 katedrov, 100 omar in 80 stolov za odrasle.

Solske mizice in stolčki morajo biti izdelani po predpisanih načrtih odobrenih od CKZ LRS.

Licitacija bo dne 20. novembra 1954 v prostorih tajništva Sveta za prosveto in kulturo OLO Gorica.

Ponudbo je treba poslati po pošti licitacijski komisiji do določenega roka za licitacijo, ali pa osebno izročiti v pisarni tajništva SPK.

Vse morebitne informacije dobite v pisarni tajništva SPK v Novi Gorici, I. nadstropje, soba št. 12.

Tajništvo SPK

Obiščite nas

in zunaj bo rdeče prepletkano. Zakaj? Ker se ni v Parizu prav nobenega rdečega poslopja. Mimo tega je rdeče kaj prikupna barva, zlasti ponoči. Ženske so v njej videti lepše, moške pa njen odsev razdraži in razvname, da so strastnejši ljubimci. In ta mlin bo imel resnične vetrnice, ki se bodo sukale z novimi električnimi žarnicami iz Amerike vred. Kajpada bodo tudi te rdeče. Videti jih bo mogoče petnajst kilometrov naokrog. Saj si jih lahko živo predstavljate, ne?«

Premolknil je in se zadržal v prazno. Z duševnimi očmi je živo videl pred seboj škrlatnordeče, bleščeče vetrnice, ki se vrtv v noč. Potlej je dvignil čašo k ustom, jo na dušek izpraznil in si otrl peno s ščetinastih brkov.

»Vidite, monsieur Toulouse, z bližnjim razstavo, ki bo privabila v Pariz milijone angleških in ameriških turistov, bo postal moj plesni lokal v sedmih ali osmih mesecih najslavnejši lokal te vrste v Franciji v Franciji? Kaj vendar govorim! Na vsem svetu. Povem vam, da se ne motim. Vso zadevo sem si zamislil do zadnje podrobnosti. Celó ime sem že iznašel za ta lokal. Ime, ki bo mojstrovina zase. Veste, kako ga bom imenoval?«

»Nimam niti najmanjšega pojma,« je priznal Henri in dvignil k ustom kozarec konjaka.

»Monsieur, imel bo naslov »Moulin Rouge! Vtisnite si ga v spomin za vse čase: Moulin Rouge! Moulin Rouge!«

Trabušni ples.

Op. prev.